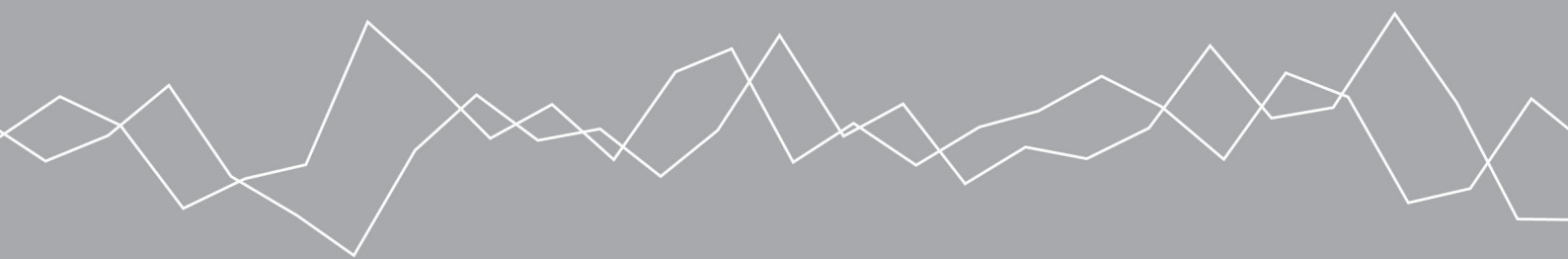

Update financiële consequenties herinrichting loterijmarkt

seo economisch onderzoek

Amsterdam, juli 2021
In opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid

Update financiële consequenties herinrichting loterijmarkt

Update en uitbreiding van eerdere scenarioanalyses

Bert Tieben
Joost Witteman
Rob Winkelmolen

seo economisch onderzoek

“De wetenschap dat het goed is”

SEO Economisch Onderzoek doet onafhankelijk toegepast onderzoek in opdracht van overheid en bedrijfsleven. Ons onderzoek helpt onze opdrachtgevers bij het nemen van beslissingen. SEO Economisch Onderzoek is gelieerd aan de Universiteit van Amsterdam. Dat geeft ons zicht op de nieuwste wetenschappelijke methoden. We hebben geen winst-oogmerk en investeren continu in het intellectueel kapitaal van de medewerkers via promotietrajecten, het uitbrengen van wetenschappelijke publicaties, kennisnetwerken en congresbezoek.

SEO-rapport nr. 2021-39

ISBN 978-90-5220-127-6

Copyright © 2021 SEO Amsterdam. Alle rechten voorbehouden. Het is geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in artikelen, onderzoeken en collegesyllabi, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld. Gegevens uit dit rapport mogen niet voor commerciële doeleinden gebruikt worden zonder voorafgaande toestemming van de auteur(s). Toestemming kan worden verkregen via secretariaat@seo.nl

Samenvatting

Vraagstelling

Dit rapport bevat een actualisatie van eerdere scenarioanalyses voor de herinrichting van de loterijmarkt. Daarnaast zijn enkele nieuwe beleidsscenario's doorgerekend. Doel van de analyse is om zicht te krijgen op de financiële gevolgen van de diverse beleidsopties voor de loterijen. De eerdere studies zijn uitgevoerd in 2017 en 2019. De eerdere studies en deze update zijn uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Methode

Voor de update is gebruik gemaakt van een simulatiemodel waarmee berekeningen kunnen worden gemaakt van de omzet in de loterijmarkt als geheel en de marktaandelen van de diverse marktpartijen zoals de staatsloterij, lotto en de artikel 3-loterijen (goede doelen). Op basis van de omzetten voor de diverse loterijen rekent het model door wat eventuele beleidswijzigingen betekenen voor de uitkeringen aan spelers, de inkomsten voor de overheid, bijvoorbeeld omdat de belastinginkomsten veranderen, en de afdrachten aan goede doelen.

Dit simulatiemodel is voor deze studie aangepast om de gebruikte gegevens te kunnen actualiseren en enkele nieuwe beleidsscenario's te kunnen analyseren. Ook is de tijdhorizon van de berekeningen aangepast naar 2019-2029. We spreken in dit geval van een scenarioanalyse omdat de berekeningen geen voorspellingen zijn, maar berekeningen op basis van aannames, bijvoorbeeld over het gedrag van loterijen in reactie op concurrentie en beleidswijzigingen.

Scenario's

Deze studie bevat een update van de beleidsscenario's 'uniform stelsel' en 'open markt', die in 2017 door SEO zijn doorgerekend. Een uniform stelsel houdt in dat de loterijen gaan opereren met dezelfde regels waaronder hetzelfde minimum percentage afdrachten aan goede doelen. Toetreding is in dit scenario mogelijk op basis van deze uniforme vergunning. Het open markt beleidsscenario houdt in dat alle wettelijke monopolies verdwijnen zodat voor alle marktsegmenten toetreding mogelijk is. Er zijn dit scenario geen regels meer voor het vaststellen van de uitkeringen aan spelers (prijzenpot) en de afdrachten aan goede doelen.

Daarnaast is een update gemaakt van de lotto-studie uit 2019 waarbij beleidsopties zijn geanalyseerd als alternatief voor het wettelijke monopolie van lotto. Dit rapport bevat tevens doorrekeningen van twee nieuwe beleidsscenario's. Het scenario 'openstelling staatsloterij' maakt het mogelijk met een staatsloterijvergunning toe te treden tot de loterijmarkt waarbij voorwaarden worden verbonden aan de afdrachten aan de staat. In dit scenario stappen de huidige artikel 3-vergunningen (deels) over naar deze vergunning. Het scenario 'openstelling staatsloterij en lotto' maakt toetreding mogelijk voor zowel het staatsloterij- als lotto-segment.

Resultaten

De resultaten van de scenarioanalyses beschrijven de financiële gevolgen van de diverse beleidsopties. Hieruit blijkt dat openstelling voor toetreding van nieuwe loterijen over het algemeen een positief effect heeft op de omzetgroei van de markt als geheel. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de resultaten voor de twee nieuwe beleidsscenario 'openstelling staatsloterij' en 'openstelling staatsloterij en lotto'. De spelers profiteren over het algemeen van omzetgroei doordat hiermee hogere prijzen gefinancierd

kunnen worden. Er is een sterk positief verband tussen de effecten voor de omzet en de prijzen in de diverse beleidsscenario's.

Via de vergunningvoorwaarden kan de overheid de effecten van eventuele toetreding beïnvloeden. Uniformering van de vergunningvoorwaarden heeft een sterk positief effect op de afdrachten aan goede doelen. Dit effect is afhankelijk van de hoogte van het uniforme tarief voor de afdrachten. Bij de lotto is een variant doorgerekend met een lager aantal trekkingen. De resultaten laten zien dat minder trekkingen de omzetgroei in de lotto afremmen. Tenslotte zijn er diverse varianten doorgerekend waarin het afdrachtenpercentage voor de goede doelen wordt gewijzigd. Hieruit volgt dat een hoger afdrachtenpercentage de totale afdrachten aan goede doelen verhoogt, en een lager percentage de afdrachten doet dalen. Omzetgroei kan dit negatieve effect deels compenseren, omdat het lagere percentage dan wordt berekend over een bredere grondslag (de omzet).

De resultaten laten zien dat sprake is van communicerende vaten. De meeste scenario's kennen winnaars en verliezers. In het uniform stelsel nemen de afdrachten aan goede doelen toe, maar dalen de inkomsten voor de overheid en neemt de omvang van de prijzenpot af. In het open marktscenario neemt de prijzenpot juist sterk toe, maar dalen de afdrachten aan goede doelen. De overheid heeft nauwelijks baat bij dit scenario. In het nieuwe beleidsscenario 'openstelling staatsloterij' is juist een sterke afruil zichtbaar tussen de afdrachten aan goede doelen (dalen sterk) en de inkomsten voor de staat (nemen toe). De inkomsten voor de staat nemen sterk toe, omdat het scenario voorziet in een verplicht afdrachtpercentage voor de staat voor de staatsloterijvergunning. Toetreding op basis van deze vergunning leidt dan automatisch tot hogere afdrachten aan de staat.

Conclusie

De update van de eerdere scenario's leveren hetzelfde beeld op als de eerdere scenarioanalyses uit 2017 en 2019. Getalsmatig zijn de resultaten op diverse punten gewijzigd maar kwalitatief zijn de conclusies gelijk gebleven. Wel zijn de berekeningen nu beschikbaar voor meer actuele gegevens en voor een langere tijdshorizon. De berekeningen van de nieuwe beleidsscenario's bieden een scherper inzicht in de keuzes die de overheid heeft ten aanzien van het loterijbeleid. De opgave zou moeten zijn om de parameters van de beleidsopties, zoals de mogelijkheid van openstelling en de hoogte van het afdrachtpercentage voor goede doelen, sport en/of staat, zo te kiezen dat de financiële gevolgen zo nauw mogelijk aansluiten bij de doelstellingen van het kansspelbeleid.

Inhoud

Samenvatting.....	i
1 Inleiding en vraagstelling	1
2 Methode	3
2.1 Scenarioanalyse	3
2.2 Overzicht van de scenario's.....	6
2.3 Gedragsreacties	10
3 Resultaten	13
3.1 Referentiepad	13
3.2 Uniform stelsel.....	15
3.3 Open markt	16
3.4 Openstelling lotto.....	18
3.5 Openstelling Staatsloterij.....	22
3.6 Openstelling staatsloterij en lotto	26
4 Conclusies.....	29
Literatuur	33
Bijlage A Beschrijving beleidsscenario's	35
Bijlage B Gedragsreacties per scenario	37
Bijlage C Uniform Stelsel	39
Bijlage D Open Markt	43
Bijlage E Openstelling Lotto	45
Bijlage F Openstelling staatsloterij	57
Bijlage G Openstelling STL & Lotto.....	67

1 Inleiding en vraagstelling

In 2017 heeft SEO het rapport *Financiële consequenties herinrichting loterijmarkt* gepubliceerd. Dit onderzoek is een scenarioanalyse waarin diverse beleidsopties voor openstelling van de loterijenmarkt worden doorgerekend.¹ In 2019 is door SEO een vervolgonderzoek uitgevoerd waarin varianten zijn doorgerekend voor een lottovergunning zonder wettelijk monopolie.² Beide onderzoeken zijn uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Ten behoeve van beleidsvorming heeft het ministerie van Justitie en Veiligheid SEO Economisch Onderzoek gevraagd extra doorrekeningen te maken. Deze doorrekeningen zijn:

1. Een update van enkele scenario's uit het SEO-onderzoek uit 2017. De vraag is de gegevens voor deze scenario's te actualiseren en de resultaten te rapporteren voor de periode 2019-2029 (met 2019 als basisjaar);
2. Een update van het SEO-onderzoek uit 2019 voor actuele gegevens. Ook deze update wordt uitgevoerd voor de periode 2019-2029 (met 2019 als basisjaar);
3. Doorrekening van extra scenario's.

Samenvattend gaat het om de volgende extra doorrekeningen van een aantal oude en nieuwe scenario's:¹

- *Uniform stelsel* (2017): In deze beleidsoptie krijgen alle loterijen te maken met dezelfde wettelijke voorwaarden als de huidige artikel 3-loterijen. Dit betekent een verplichte afdracht aan goede doelen die thans 40 procent van de bruto spelopbrengst bedraagt. Deze verplichting gaat in deze beleidsoptie ook gelden voor de staatsloterij en lotto, die hun wettelijke monopolies verliezen. In dit stelsel is dus toetreding mogelijk voor nieuwe marktpartijen;
- *Open market* (2017): Bij deze beleidsoptie vervalt het wettelijke monopolie van de staatsloterij en de lotto. Ook vervallen de wettelijk verplichte afdrachten aan goede doelen en de wettelijke eisen aan prijzen voor spelers. Hiermee komt een open markt tot stand: nieuwe marktpartijen kunnen toetreden;
- *Open Lotto* (2019). De kern van deze beleidsoptie is het vervallen van het wettelijke monopolie op de lotto. Hierdoor migreren andere loterijen geheel of gedeeltelijk naar het lotto-segment en ontstaat concurrentie. De mate van concurrentie is afhankelijk van de mate van toetreding. Hiervoor hanteren we drie percentages die aangeven in welke mate artikel 3-loterijen actief gaan worden met een lotto-vergunning: 10, 50 en 100 procent;
- *Open staatsloterij* (nieuw). De kern van deze beleidsoptie is het vervallen van het wettelijke monopolie van de staatsloterij. Voor deze nieuwe beleidsoptie variëren we de afdrachtpercentages voor goede doelen en sport (en eventuele andere overheidsdoelen), maar blijft de uitkering aan spelers 60 procent. De artikel 3-loterijen migreren naar de staatsloterijvergunning. Hiervoor hanteren we de volgende migratiepercentages: 10, 50 en 100 procent.

¹ De door te rekenen scenario's worden hieronder op hoofdlijnen weergegeven. Hoofdstuk 2.2 bevat een gedetailleerde beschrijving van deze scenario's.

- *Open markt voor staatsloterij en lotto (nieuw)*. Deze beleidsoptie combineert de mogelijkheid van toetreding voor de lotto en de staatsloterij. De wettelijke monopolies worden met andere woorden afgeschaft. Er ontstaat concurrentie doordat artikel 3-loterijen overstappen naar een vergunning voor of de lotto of de staatsloterij.

Hoofdstuk 2 licht de veronderstellingen voor de diverse beleidsscenario's in detail toe. Ook gaat dit hoofdstuk verder in op de gehanteerde onderzoeksmethode. Hoofdstuk 3 bespreekt per beleidsscenario de resultaten. Hierbij komt tevens de vraag aan de orde wat de verschillen zijn met de eerdere studies en hoe deze verschillen te verklaren zijn. Hoofdstuk 4 bevat de conclusies.

2 Methode

2.1 Scenarioanalyse

Dit onderzoek is een actualisatie van twee eerdere onderzoeken. We hanteren daarom dezelfde onderzoeksmethode: scenarioanalyse. Een scenarioanalyse is geen voorspelling, maar een berekening van de potentiële gevolgen van een set logisch-consistente veronderstellingen over de ontwikkeling van de loterijmarkt. Deze methode houdt in dat de financiële gevolgen van de varianten worden berekend op basis van aannames over hoe de loterijmarkt zich gedraagt in een nieuw vergunningstelsel. De uitgangspunten en gedragsreacties zijn waar mogelijk gebaseerd op gegevens van marktpartijen en uit wetenschappelijke literatuur. De gevolgen van de varianten worden vervolgens doorgerekend in een simulatiemodel.

Het simulatiemodel is een geactualiseerde versie van het model dat is gebruikt voor het SEO-onderzoek uit 2019. Het model berekent de omzet voor zowel de gehele loterijenmarkt als de afzonderlijke loterijen. Dit zijn de loterijen met een wettelijk monopolie (staatsloterij² en de lotto³) en de artikel 3-loterijen (Nationale Goede Doelen Loterij, samenwerkende non-profit loterijen, toetreders). Per loterij berekent het model de omzet, de afdrachten aan goede doelen en sport, de prijzenpot, de kosten en de inkomsten voor de overheid (vennootschapsbelasting, kansspelbelasting, afdrachten aan de staat door de NLO).

Het model bevat ‘knoppen’ voor aanpassing van het beleid voor de loterijen, zoals de vergunningsvoorwaarden. Van belang voor de doorrekeningen in dit rapport is de vraag of de wettelijke monopolies blijven bestaan en het eventueel afschaffen van wettelijk verplichte afdrachten aan goede doelen. Bij afschaffing van het monopolie kunnen andere partijen toetreden tot dit marktsegment. Het model berekent de gevolgen van deze concurrentie voor de omzet, de afdrachten, de prijzenpot en de belastingen. Hiermee worden de financiële gevolgen doorgerekend van de mogelijke opties voor het loterijbeleid. Het ontstaan van concurrentie is een geleidelijk proces. Het model berekent de gevolgen van beleidswijzigingen daarom door voor een langere periode dan in de eerdere rapporten. Dit rapport rekt de financiële gevolgen van de beleidsopties door voor de jaren 2019-2029.

2.1.1 Referentiepad

De financiële gevolgen van de beleidsopties verschillen ten opzichte van de ontwikkeling van de loterijenmarkt in een situatie waarin de beleidswijziging niet plaatsvindt. Dit referentiepad is geactualiseerd waarbij de prognose voor de bbp-groei de belangrijkste wijziging is ten opzichte van de eerdere rapporten. Voor deze update is de novemberraming van het Centraal Planbureau gebruikt. Het Centraal Planbureau verwacht dat het bbp jaarlijkse met 1,5 procent zal groeien na 2022. In 2020 en 2021 is sprake van een negatieve impact van corona op het bbp. Voor de referentie is

² Dit betreft Staatsloterij B.V. als vergunninghouder. Deze BV is onderdeel van staatsbedrijf Nederlandse Loterij B.V. (NLO).

³ Dit betreft Lotto B.V. als vergunninghouder. Deze BV is onderdeel van staatsbedrijf Nederlandse Loterij B.V. (NLO).

verondersteld dat de coronacrisis behoudens dit bbp-effect verder geen invloed heeft op de omzet of marktaandeelen van de loterijen. Mogelijk is deze negatieve invloed wel aanwezig, maar op het moment van doorrekenen van de scenario's ontbreken concrete cijfers over de omvang van deze mogelijke negatieve impact. We laten dit potentiële effect daarmee niet-gekwantificeerd.

Het belangrijkste gevolg van bbp-groei voor de doorrekening is dat de vraag naar loterijen toeneemt. De totale omzet in de loterijmarkt neemt dus toe. Het referentiep pad veronderstelt dat de marktaandeelen constant blijven. Alle loterijen reageren dus in dezelfde mate op meer of minder economische groei. De achterliggende veronderstelling is dat de groei van de markt door de toename van de koopkracht niet leidt tot andere voorkeuren voor de onderscheiden loterijen.⁴

2.1.2 Vergelijkbaarheid met de eerdere doorrekeningen

Voor deze doorrekening is gebruik gemaakt van een geactualiseerd simulatiemodel gebaseerd op de modellen die zijn gebruikt voor de doorrekeningen in SEO (2017) en SEO (2019). Bij deze aanpassing is ervoor gezorgd dat de resultaten uit deze eerdere rapporten te herhalen zijn met het geactualiseerde simulatiemodel. Wel zijn enkele aanpassingen doorgevoerd in de rekentechniek. Relatief beperkte niveauverschillen kunnen ontstaan doordat de uitwerking van verschillende knoppen en de boekhoudsystematiek over de twee eerdere modellen heen gelijk is getrokken met het oog op de onderlinge vergelijkbaarheid en consistentie. Wat betreft de productkenmerken en gedragsregels van het loterijstelsel baseren we ons op de parameters die in de praktijk door de marktpartijen worden gehanteerd.⁵

Het doel van dit rapport is de update van de doorrekeningen van enkele scenario's uit SEO (2017) en SEO (2019) en de doorrekening van enkele nieuwe beleidsscenario's. De update houdt in dat de gegevens voor de doorrekeningen zijn geactualiseerd. Zo is bijvoorbeeld de verwachte bbp-groei een belangrijke drijver voor de verwachte groei van de omzet in de loterijmarkt. De verwachte bbp-groei verandert elk jaar. Voor deze update zijn de meest recente ramingen gebruikt. Ook is de tijdlijn van de berekeningen verschoven naar de periode 2019-2029.

Het gevolg van de actualisatie van de gegevens is dat de resultaten niet altijd volledig te vergelijken zijn met de doorrekeningen in de eerdere SEO-rapporten. De aanpassing van de bbp-groei heeft invloed op het referentiep pad waardoor alle *delta's* in de doorrekening veranderen, ook als de beleidsoptie gelijk is aan de eerdere rapporten.⁶ Ook zijn sommige veronderstellingen uit het 2017-model inmiddels ingehaald door de werkelijkheid. Waar het referentiep pad in 2017 bijvoorbeeld uitging van 50 procent afdrachten voor artikel 3-loterijen, bedraagt dit percentage per 1 januari 2020 40 procent. Ten slotte rapporteert de NLO als gevolg van de fusie niet langer separaat de financiële resultaten voor de staatsloterij en de lotto. Dit is een beperking voor de invulling van het model. Als gevolg hiervan zijn in sommige gevallen variabelen geschat die in eerdere jaren op basis

⁴ Voor het onderzoek naar de voorkeuren van loterijspelers, zie de Jong, Behrens en Tieben (2019). Dit rapport laat zien dat de voorkeuren van loterijspelers afhangen van de spelkenmerken zoals de winstkans, het uitkeringspercentage (prijzenpot), jackpot en afdrachten aan goede doelen.

⁵ Het kan voorkomen dat er een vertaalslag is van wettelijke regels in de praktische toepassing ervan, zoals bijvoorbeeld de consolidatie die NLO toepast bij afdrachten. Wij gaan bij de modelbouw en simulaties uit van de werking van het stelsel in de praktijk.

⁶ De resultaten per beleidsscenario zijn weergegeven als de afwijking ten opzichte van het referentiep pad. Als dus het referentiep pad verandert, veranderen ook de *delta's*.

van de financiële rapportages van de NLO individueel in de analyse waren opgenomen, of zijn bepaalde posten juist samengenomen om zo dicht mogelijk bij de openbare jaarverslagen van NLO te blijven.

De onderliggende parameters voor de gedragsreacties zijn zoveel mogelijk gelijk gehouden om de vergelijkbaarheid qua uitgangspunten te waarborgen. Hierdoor wijken de dynamische effecten van de beleidsopties niet af van de eerdere doorrekeningen. We benadrukken dat de simulaties geen exacte voorspellingen zijn van de financiële prestaties van de loterijmarkt als het gaat om de omzet, de prijzenpot, de afdrachten en de belastingen. De simulaties laten vooral zien wat de impact is van de beleidsopties in termen van de richting van het effect: meer of minder omzet, prijzen, afdrachten en belastingen in een specifiek jaar. Tevens maakt de simulatie het mogelijk om de omvang van deze wijzigingen tussen jaren te kunnen vergelijken, dus een kleine of een grote stijging in de omzet, prijzen, afdrachten en belastingen.

Anders dan in de scenario's van SEO (2017) wordt nu niet de aanname gedaan dat de NLO wordt geprivatiseerd in de scenario's Uniform stelsel en Open markt. De reden is dat het inschatten van privatisering extra aannames, vereist, alsook informatie die in het kader van deze update niet snel beschikbaar was. Voor de uitkomsten en effecten op de markt maakt dat geen verschil: de markt-omvang, goede doelenafdrachten, en opbrengsten voor de speler blijven gelijk. Voor de opbrengsten voor de staat is er wel enig verschil: zonder privatisering zijn er exploitatieopbrengsten voor de staat, die in geval van privatisering worden 'omgezet' naar een veilingopbrengst.

2.1.3 Databronnen

De *kansspelbelasting* bedraagt in 2021 30,1 procent voor prijzen vanaf € 449. Loterijen betalen effectief een lager percentage door de vrijstelling voor kleine prijzen. Voor de artikel 3-loterijen is dit effectieve percentage 16 procent. Dit percentage is berekend op basis van de meest recente jaarverslagen voor de loterijen van de Nationale Goede Doelen Loterijen (NGDL, 2019).⁷ Het effectieve kansspelbelastingpercentage voor de staatsloterij is 10 procent en voor de lotto 11 procent. Deze percentages zijn gebaseerd op de *Marketscan landgebonden kansspelen 2020* van de Kansspelautoriteit.

Het percentage *uitgekeerde prijzen* is berekend op basis van beschikbare data uit de jaarverslagen van de NGDL. De NLO biedt kansspelen aan onder verschillende 'labels' zoals de staatsloterij en de lotto. Het bedrijf rapporteert zijn financiële gegevens echter in een geconsolideerd jaarverslag. Voor het aanbod onder de lottovergunning hanteren we daarom het prijzengeldpercentage uit SEO (2019). Aangenomen wordt dat een toetreders in het goededoelensegment hetzelfde prijzengeldpercentage hanteert als Fairshare, zoals dat blijkt uit het jaarverslag 2019 van dit bedrijf, aangezien dit bedrijf recentelijk is toetreden tot het artikel 3-segment.

⁷ Dit betreft de Nationale Postcode Loterij, BankGiro Loterij en Vriendenloterij.

2.2 Overzicht van de scenario's

2.2.1 Referentiepad

Het referentiepad vormt de basis waarmee de beleidsopties worden vergeleken. Dit betekent dat de resultaten per scenario in dit rapport worden gepresenteerd als de afwijking ten opzichte van het referentiepad. De veronderstellingen waarop het referentiepad en de beleidsscenario's zijn gebaseerd zijn samengevat in Bijlage A en worden in dit hoofdstuk beschreven. De gedragsreacties die zijn gebruikt bij de berekening van de financiële gevolgen van de beleidsscenario's worden in Hoofdstuk 2.3 verder toegelicht.

Het referentiepad is vormgegeven als de situatie waarin het huidige beleid wordt voortgezet. Dit houdt in dat de huidige wettelijke monopolies in de referentie blijven bestaan en dat alleen toetreding mogelijk is op basis van een artikel-3-vergunning. Deze toetreding veroorzaakt concurrentie op de markt voor goede doelenloterijen. De gedragsreacties die hierbij een rol spelen worden toegelicht in Hoofdstuk 2.3.

Ook de huidige regels ten aanzien van de afdrachten blijven in de referentie bestaan. Artikel 3-loterijen zijn wettelijk verplicht 40 procent van de bruto spelopbrengst af te dragen aan goede doelen. Staatsloterij en lotto hebben ook verplichte afdrachten. Deze afdrachten berusten op wet- en regelgeving en vergunningsvoorwaarden. De exacte bedragen aan afdrachten per NLO-loterij worden door NLO niet gerapporteerd.⁸ We hanteren daarom de afdrachten uit de geconsolideerde versie van het jaarverslag van NLO.⁹ Deze afdrachten voor goede doelen en sport bedragen voor de staatsloterij en lotto samen 35 procent van het resultaat voor belasting. De afdrachten aan de staat voor staatsloterij en lotto zijn 60 procent van het resultaat voor belasting.¹⁰ Dit zijn de percentages voor de afdrachten aan respectievelijk goede doelen en staat die wij in deze analyse ook hanteren voor de staatsloterij en lotto afzonderlijk.

Verder is van belang dat in de referentie het effect van de wet KOA is meegenomen. Op dit punt is de veronderstelling overgenomen uit SEO (2019). Toen werd op basis van een wetenschappelijke studie voorzien dat de introductie van de wet KOA als belangrijkste gevolg zou hebben dat de landgebonden Totalisator en sportprijsvragen van de markt verdwijnen als gevolg van de toegenomen online concurrentie. De landgebonden Totalisator en de sportprijsvragen zijn om deze reden verder niet meegenomen in de analyse. Deze aanname over de gevolgen van de wet KOA is overgenomen in het referentiepad en de overige scenario's.

Voor de ontwikkeling van de omzet in de loterijenmarkt blijkt de economische groei een belangrijke verklarende factor. Dit was de conclusie van de regressieanalyse van SEO (2017) waarbij diverse verklarende modellen zijn geschat voor de groei van de omzet in de loterijenmarkt als geheel in de periode 1990-2015. Voor de huidige scenarioanalyse hanteren we hetzelfde model om de groei van de omzet in de loterijenmarkt te voorspellen voor de periode 2019-2029. Voor deze analyse is

⁸ Staatsloterij BV en Lotto BV zijn de vergunningshouders. Nederlandse Loterij BV (NLO) is de groepsmaatschappij. De financiële resultaten zijn alleen beschikbaar op het niveau van de groepsmaatschappij en dus niet op het niveau van de vergunninghouders.

⁹ Zie ook voetnoot 5.

¹⁰ Merk op dat de grondslag van deze percentages voor de afdrachten verschillen: afdracht als percentage van de omzet (bij artikel 3-loterijen) versus afdracht als percentage van het resultaat voor belasting (bij NLO).

de voorspelling van het nominale bbp benodigd. Hiervoor zijn de meest recente economische ramingen gebruikt van het CPB. In de basisraming groeit de economie in 2021 naar verwachting met ruim 2 procent en in 2022 met 3,5 procent.¹¹ Deze raming van het CPB houdt rekening met de effecten van de COVID-19 crisis. Er wordt verder in de huidige analyse niet meer gecorrigeerd voor COVID-19 effecten conform de toelichting in Hoofdstuk 2.1.

2.2.2 Uniform stelsel (SEO, 2017)

Het uniform stelsel is de geactualiseerde versie van de gelijknamige beleidsoptie uit SEO (2017). De kern van deze beleidsoptie is uniformering van de loterijvergunning. Alle loterijen worden actief met een artikel 3-vergunning. De wettelijke monopolies verdwijnen. Toetreding kan alleen gebeuren op basis van een artikel 3-vergunning. Deze beleidsoptie is dus gemodelleerd als een stelsel waarin voor alle loterijen de voorwaarden van een artikel 3-vergunning gelden. Er vinden overeenkomstig de wettelijke voorwaarden voor dit type loterijen geen afdrachten meer plaats aan de staat; alleen afdrachten voor goede doelen en sport.

De toegenomen concurrentie in de loterijenmarkt heeft gevolgen voor de kostenefficiëntie van de loterijen. De mate waarin concurrentie gevolgen heeft voor de kostenefficiëntie is toegelicht in Hoofdstuk 2.3.

Het scenario is doorgerekend voor de volgende afdrachtpercentages voor artikel 3-loterijen: 40, 33 en 25 procent. Een wijziging in de afdrachtpercentages werkt als volgt door. Bij een stijging van de afdrachten aan goede doelen heeft een loterij minder omzet beschikbaar om uit te keren als prijzengeld. De veronderstelling voor dit scenario dat de helft van het bedrag dat gemoeid is met de stijging van de afdrachten wordt gefinancierd uit de verlaging van het prijzengeld. De andere helft wordt opgebracht door het verlagen van de kosten. Bij een verlaging van de afdrachten geldt het omgekeerde: dan stijgt het prijzengeld (met 50 procent van het bedrag dat vrijkomt door verlaging van de afdrachten) en nemen de kosten toe (bijvoorbeeld als gevolg van extra kosten voor marketing of hogere salarissen, ook weer met 50 procent van het bedrag dat vrijkomt door verlaging van de afdrachten).

2.2.3 Open markt (SEO, 2017)

Het open markt scenario is de geactualiseerde versie van de gelijknamige beleidsoptie uit SEO (2017). De kern van deze beleidsoptie is de openstelling van de staatsloterij en lotto voor concurrentie. De wettelijke monopolies voor deze loterijen verdwijnen, waardoor toetreding in deze segmenten van de loterijmarkt mogelijk wordt. Het scenario veronderstelt dat de artikel 3-loterijen actief gaan worden met de nieuwe open vergunning waarvoor dus geen wettelijke eisen gelden ten aanzien van de afdrachten. Deze hoeven niet langer minimaal 40 procent van de omzet te bedragen. De veronderstelling van het scenario is dat de afdrachten van de voormalige artikel 3-loterijen hierdoor worden verlaagd. Er vindt geen ‘race to the bottom’ plaats, omdat een deel van de spelers een voorkeur heeft voor deelname aan een loterij die bijdraagt aan goede doelen.¹² Op basis van

¹¹ De economische raming van 2021 is beschikbaar via: <https://www.cpb.nl/forecasts>. Het CPB doet een voorspelling voor de economische groei tot en met 2025. Vanaf 2025 is de aanname dat zowel de groei-voet van de economie als de inflatie 1,8 procent per jaar bedragen. De groei-voet van het nominale bbp is in deze jaren dus 3,6 procent per jaar.

¹² Voor de empirische onderbouwing van de voorkeuren van spelers, zie De Jong et al. (2019).

het functioneren van goede doelenloterijen in meer open loterijstelsel in enkele Europese landen veronderstelt SEO (2017) dat het nieuwe vrijwillige afdrachtpercentage 25 procent zal bedragen. Deze veronderstelling wordt overgenomen in deze geactualiseerde versie van het scenario.

De toetreding en toename van de concurrentie tussen loterijen hebben gevolgen voor de kosten-efficiëntie waarmee loterijen opereren. De mate waarin concurrentie gevolgen heeft voor de kostenefficiëntie is toegelicht in Hoofdstuk 2.3.

De impact van de daling van de afdrachten werkt door zoals toegelicht bij het uniforme stelsel. De helft van de verlaging van de afdrachten gaat naar de spelers in de vorm van prijzen en de andere helft heeft gevolgen voor de kosten van de loterijen zitten (bijvoorbeeld hogere loonkosten).

2.2.4 Openstelling Lotto vergunning (SEO, 2019)

Het scenario voor de openstelling van de lotto vergunning is de geactualiseerde versie van de scenario's doorerekend in SEO (2019). De kern van deze beleids optie is openstelling van de lotto voor concurrentie. Het wettelijke monopolie van de lotto komt te vervallen. Hierdoor ontstaat een prikkel voor artikel 3-loterijen om over te stappen naar een lotto-vergunning, omdat de afdrachten voor dit type vergunning lager zijn en een hoger aantal trekkingen mogelijk is. De doorrekening brengt in kaart wat de financiële gevolgen zijn van de overstap van de artikel 3-loterijen naar het lotto-segment. Daarnaast houdt de analyse rekening met toetreding van nieuwe aanbieders die ook actief worden met een lotto-vergunning. Het lotto-segment is in dit scenario tenslotte 'open'.

Het is ex ante lastig te bepalen hoe sterk de financiële prikkel is voor artikel 3-loterijen om over te stappen naar het lotto-segment. Om deze reden is gewerkt met diverse migratiepercentages. Deze percentages bedragen 10, 50 en 100 procent. Bij 100 procent stappen alle artikel 3-loterijen over naar het lotto-segment. Bij de andere migratiepercentages gaat het om een deel van de artikel 3-loterijen waarbij dit deel is bepaald aan de hand van het omzetaandeel dat 'migreert' naar de lotto-vergunning. Deze percentages zijn gelijk aan de veronderstellingen van SEO (2019).

Er zijn diverse varianten van dit scenario doorerekend. Deze varianten zijn gelijk aan de analyse in SEO (2019) en worden daar uitgebreider toegelicht.

1. Openstelling lotto-vergunning op basis van dezelfde wettelijke eisen als thans;
2. In de tweede variant gelden voor de lotto-vergunning gelden dezelfde wettelijke eisen als thans. De enige wijziging is de daling van het aantal trekkingen;
3. In de derde variant houden we ook rekening met de daling in het aantal trekkingen. Het afdrachtpercentage wordt in deze variant 25 procent van de omzet;
4. In de vierde variant houden we ook rekening met de daling in het aantal trekkingen. Het afdrachtpercentage wordt in deze variant 40 procent van de omzet.

In diverse beleids opties nemen we aan dat het aantal toegestane lottotrekkingen per jaar afneemt van 559 naar 487. De wetenschappelijke literatuur laat zien dat stijging (daling) van het aantal trekkingen van een loterij gepaard gaat met een hogere (lagere) omzet van deze loterij. In SEO (2019) is daarom berekend dat de daling in het aantal trekkingen overeenkomt met een omzetsdaling van 15 procent. In dit onderzoek nemen we deze berekening over.

De wijzigingen in de afdrachten werken net zoals in de voorgaande beleidsscenario's door in de prijzenpot en de kosten van de loterijen. We hanteren hierbij steeds de verdeelsleutel van 50 procent qua impact voor de prijzenpot en 50 procent voor de kosten. Dit houdt in dat bij een stijging van de afdrachten de prijzenpot wordt verlaagd met 50 procent van het bedrag aan extra afdrachten. De andere 50 procent wordt gefinancierd door de verlaging van de kosten.

De toetreding en toename van de concurrentie tussen loterijen hebben gevolgen voor de kosten-efficiëntie waarmee loterijen opereren. De mate waarin concurrentie gevolgen heeft voor de kostenefficiëntie is toegelicht in Hoofdstuk 2.3.

2.2.5 Openstelling staatsloterij vergunning (nieuw)

Het scenario voor de openstelling van de staatsloterij vergunning is een nieuw beleidsscenario. De kern van dit scenario is de mogelijkheid van toetreding tot de loterijmarkt met een vergunning voor een staatsloterijspel. Het wettelijk monopolie voor de staatsloterij verdwijnt. De belangrijkste eis aan de nieuwe staatsloterijvergunning is de verplichting om 60 procent van de omzet uit te keren aan de spelers (prijzenpot). Exploitanten hebben daarnaast de verplichting om 15 procent van de omzet af te dragen aan de staat. De staatsloterij van de NLO draagt 60 procent van het resultaat af aan de staat. Deze verplichting blijft in dit beleidsscenario bestaan bovenop de verplichting om 15 procent van de omzet af te dragen aan de staat, gelijk de verplichting voor de toetreders.

We veronderstellen dat de artikel 3-loterijen overstappen van het artikel 3-segment naar de nieuwe staatsloterijvergunning om te kunnen profiteren van de mogelijkheid om hogere prijzen te kunnen uitkeren. Het is ex ante lastig te bepalen hoe sterk de financiële prikkel is voor artikel 3-loterijen om over te stappen naar het staatsloterijsegment. Om deze reden is gewerkt met diverse migratiepercentages. Deze percentages bedragen 10, 50 en 100 procent. Bij 100 procent stappen alle artikel 3-loterijen over naar het staatsloterijsegment. Bij de andere migratiepercentages gaat het om een deel van de artikel 3-loterijen waarbij dit deel is bepaald aan de hand van het omzetaandeel dat 'migreert' naar de staatsloterijvergunning.

De hogere prijzenpot heeft gevolgen voor de afdrachten aan goede doelen en de staat. Het scenario bestaat uit verschillende varianten afhankelijk van de mate waarin de afdrachten veranderen. Het scenario hanteert hiervoor de volgende percentages voor de afdrachten aan de staat: 15%, 20% en 25%.¹³ De wijzigingen van de afdrachten hebben dezelfde gevolgen als in de voorgaande beleidsscenario's: de prijzenpot en de kosten stijgen (dalen) met een daling (stijging) in de afdrachten. We hanteren hierbij steeds de verdeelsleutel van 50 procent qua impact voor de prijzenpot en 50 procent voor de kosten.

De toetreding en toename van de concurrentie tussen loterijen hebben gevolgen voor de kosten-efficiëntie waarmee loterijen opereren. De mate waarin concurrentie gevolgen heeft voor de kostenefficiëntie is toegelicht in Hoofdstuk 2.3.

¹³ Dit betreft dus de verplichting van partijen met een staatsloterijvergunning om af te dragen aan de staat.

2.2.6 Openstelling Staatsloterij en Lotto (nieuw)

Het scenario waarbij zowel de staatsloterij- als de lottovergunning wordt opengesteld voor concurrentie betekent dat de wettelijke monopolies in de loterijenmarkt verdwijnen. Een toetreders kan nu kiezen uit drie typen vergunningen: staatsloterij, lotto of artikel 3. Deels veranderen de wettelijke eisen aan deze vergunningen. We veronderstellen voor deze beleidsoptie dat er in het lottosegment 15% minder trekkingen plaatsvinden, omdat deze aanname ook is gebruikt in het beleidsscenario Openstelling lottovergunning (zie Hoofdstuk 2.2.4).

De openstelling lokt toetreding uit van nieuwe loterijen. Ook zullen de artikel 3-loterijen overstappen naar een vergunning uit een ander segment vanwege de mogelijkheid om de prijzenpot te verhogen wat voor spelers een aantrekkelijk aspect is van een loterij. Net zoals bij de voorgaande twee beleidsscenario's is het ex ante niet te voorspellen in welke mate artikel 3-loterijen gaan overstappen naar een andere vergunningen. We veronderstellen daarom twee migratiepercentages: 10% en 50%. We veronderstellen bij de loterijen die overstappen geen voorkeur voor een bepaald type vergunning. De helft van de overstappers kiest voor een staatsloterijvergunning, de andere helft kiest voor de lottovergunning.

De toetreders naar de staatsloterijvergunning krijgen te maken met de verplichting op 15 procent van de omzet af te dragen aan de staat. Ook voor de staatsloterij van de NLO gaat deze verplichting gelden: deze komt bovenop de bestaande verplichting voor NLO om 60 procent van het resultaat af te dragen aan de staat.

De artikel 3-loterijen die niet overstappen naar een andere vergunning zullen hun afdrachten aan goede doelen verlagen om de verhoging van de prijzenpot te financieren. We veronderstellen geen 'race to the bottom' om consistentie te waarborgen met het scenario 'open markt' (zie hierboven).¹⁴ We veronderstellen net zoals in dat scenario een afdrachtpercentage van 25 procent voor de overstappende artikel 3-loterijen om tegemoet te komen aan de voorkeuren van spelers.

Wijzigingen in de afdrachten werken door op de bekende manier: 50 procent van de daling (stijging) van de afdrachten dient als financiering van een hogere (lagere) prijzenpot; de andere 50 procent komt tot uitdrukking in hogere (lagere) kosten van de loterij.

2.3 Gedragsreacties

Veranderingen in de vergunningsvoorwaarden lokken aanpassingen in het bedrijfsmodel van loterijen uit of dwingen deze af. In beginsel is de aanname dat loterijen zich houden aan de vergunning. Dit betekent dat de randvoorwaarden van de vergunning bindend zijn voor de loterijen. Binnen de kaders van deze regels hebben loterijen ruimte om hun beleid optimaal af te stemmen op de kansen in de markt. Waar hiervan wordt afgeweken (bijvoorbeeld omdat loterijen ervoor kiezen méér af te dragen aan goede doelen dan de vergunning vereist) zal dit worden toegelicht.

¹⁴ Bijlage C van Tieben et al (2017) leidt wiskundig af welk percentage afdrachten optimaal is voor een loterij. Deze afleiding verklaart waarom een loterij bij het wegvallen van regels een limiet zal stellen aan de daling van de afdrachten aan goede doelen, omdat er tevens een maximum percentage is voor de prijzenpot waarbij de loterij zijn opbrengsten maximaliseert.

Veel van de scenario's impliceren een verdere opstelling van de loterijenmarkt. In veel gevallen is het uitgangspunt dat de concurrentie op de markt daarmee zal toenemen. Toetreding is in alle beleidsopties een van de belangrijkste parameters voor de mate van concurrentie in de loterijenmarkt. Met toetreding creëren nieuwe marktpartijen extra vraag en aanbod en dus omzet voor de betreffende loterij. De mate waarin toetreders kunnen groeien is conform SEO (2017) en SEO (2019) gebaseerd op gegevens over de historische groei van toetreders in een nieuw marktsegment. Zulke toetreding leidt evenwel tot lagere omzet bij bestaande loterijen. Deze impact van concurrentie is geraamd op 25 procent naar rato van de omzet van deze loterijen.¹⁵

Groeiende concurrentie kan hiernaast nopen tot aanpassingen in de bedrijfsvoering, met name aan de kostenkant. Door scherper aan de wind te zeilen kunnen bestaande loterijen zich beter handhaven of nieuwe aanbieders een betere propositie in de markt zetten dan de bestaande aanbieders. In veel gevallen zal dan een (relatieve) kostenbesparing resulteren. De opbrengst van deze besparing kan verschillend ingezet worden (meer uitkeren aan spelers, meer afdragen aan goede doelen, meer afdragen aan de overheid). Daarnaast investeren toetreders in reclame om marktaandeel te winnen. De gevolgen die concurrentie heeft voor de kosten en investeringen van de loterijen zijn onderdeel van de scenario's.

Voor zover veranderende vergunningsvoorwaarden loterijen toestaan (of dwingen) meer (of minder) prijzen aan spelers te bieden ontstaat een prijseffect. Bij wijziging van de effectieve prijs van loterijen wordt een loterij meer of minder aantrekkelijk voor spelers. Dit leidt tot meer of minder omzet voor deze loterij ten opzichte van concurrenten. Bij de berekening van dit *substitutie-effect* veronderstellen we (conform de eerdere doorrekeningen) een effectieve prijselasticiteit van minus 1. Dit betekent dat de procentuele stijging (daling) in het uitkeringspercentage aan spelers zich vertaalt in een evenredige procentuele stijging (daling) in de omzet bij deze loterij.¹⁶ De verhoogde (verminderde) aantrekkelijkheid van de loterij als gevolg van de lagere (hogere) effectieve prijs, zorgt voor substitutie. Het creëert ruimte voor extra groei (krimp) van de overige loterijen in hetzelfde marktsegment (partijen met dezelfde vergunning). Dit substitutie-effect is 25 procent.¹⁷

Bijlage B geeft een overzicht van de parameters per scenario's en bijbehorende gedragsreacties.

¹⁵ Dit concurrentie-effect werkt als volgt. Een toetreders creëert extra omzet. Stel deze extra omzet is in 2021 € 1000. Dan realiseren de bestaande aanbieders gezamenlijk in 2021 $25\% \times € 1000 = € 250$ minder omzet als gevolg van de extra concurrentie. Dit verlies aan omzet wordt verdeeld onder de bestaande aanbieders naar rato van hun marktaandeel in termen van omzet. Loterij X met een marktaandeel van 10 procent realiseert in 2021 dus een omzetverlies van €25 als gevolg van de extra concurrentie door toetreding.

¹⁶ De Jong et al (2019) analyseren het keuzegedrag van consumenten van loterijen in een vignettenstudie. Hieruit volgt dat dat keuzes van consumenten beïnvloed worden door kenmerken van de loterij zoals de uit te keren prijzen, de winkans en de prijs van het lot. Theoretisch is hieruit de prijselasticiteit van de vraag te berekenen. De analyse laat tevens zien dat de consumentenvraag wordt beïnvloed door meer dan alleen de effectieve prijs. Zo hebben consumenten ook een positieve waardering voor het feit dat loterijen afdragen aan goede doelen. Dit bepaalt dus mede hun keuzes.

¹⁷ Dit substitutie-effect werkt als volgt. Stel loterij X verhoogt zijn prijzenpot procentueel met 5 procent. Dit heeft een toename van zijn omzet van eveneens 5 procent tot gevolg. Als deze loterij in 2020 een omzet had van € 100.000 stijgt de omzet in 2021 dus naar €105.000. De toename van de omzet met € 5.000 veroorzaakt 25 procent substitutie bij concurrenten. Gezamenlijk verliezen deze concurrenten dus $25\% \times € 5.000 = € 1.250$ aan omzet in 2021. Dit verlies aan omzet wordt verdeeld over de concurrenten van loterij X naar rato van hun marktaandeel in termen van omzet.

3 Resultaten

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de belangrijkste resultaten van het model. In dit hoofdstuk worden de resultaten van de impact van verschillende scenario's op de omzet, het prijzengeld, de inkomsten van de staat, de afdrachten aan goede doelen en de kosten voor de gehele loterijenmarkt gerapporteerd. Uitgebreide resultaten per scenario zijn te vinden in bijlagen C tot en met G.

De resultaten in dit hoofdstuk worden weergegeven als mutaties ten opzichte van het referentiep pad. De tabellen over de omzet geven de financiële gevolgen weer per actor in de loterijenmarkt. Dit zijn allereerst de loterijen van de Nederlandse Loterij (NLO) en de Nationale goede doelenloterijen als moederbedrijven van de huidige vergunninghouders (*incumbents*).¹⁸ Daarnaast geven de tabellen de omzet weer van mogelijke toetreders in de diverse marktsegmenten: artikel 3 (goede doelen), staatsloterij en lotto. De tabellen laten de gevolgen van de beleidsscenario's zien voor de omzet op het niveau van de onderneming. Het kan afhankelijk van het beleidsscenario voorkomen dat de loterijen overstappen naar een andere vergunning, bijvoorbeeld een artikel 3-loterij naar een lotto- of een staatsloterijvergunning. De omzet die deze onderneming boekt valt in de categorie actoren die voor deze onderneming geldt in het referentiescenario: de omzet van een artikel 3-loterij valt in de categorie 'Nationale goede doelenloterijen' of 'Toetreders goede doelenloterijen' ook als de loterij in een beleidsscenario met een lotto- of staatsloterij gaat opereren.

De getallen zijn weergegeven in miljoenen euro's. De resultaten betreffen het jaar 2029.

3.1 Referentiep ad

Tabel 3.1 vat de resultaten samen voor het referentiep ad. Voor de referentie laten we de gehele reeks van waarden zien voor de periode 2019-2029, omdat de resultaten voor de beleidsscenario's worden gepresenteerd als 'delta's' ten opzichte van dit pad. De tabel laat zien dat de omzet in de loterijenmarkt oploopt van € 2,2 miljard in 2019 naar € 3,1 miljard in 2029. Zoals toegelicht in Hoofdstuk 2.2 is deze groei van de omzet vooral het gevolg van de verwachte economische groei in deze periode. Als gevolg van de omzetgroei zal ook het prijzengeld toenemen naar € 1,3 miljard in 2029. De totale afdrachten lopen op van € 510 miljoen in 2019 naar € 757 miljoen in 2029. De staat ontvangt in dat jaar via belastingen en afdrachten € 333 miljoen.

De resultaten voor het referentiep ad zijn goed vergelijkbaar met de analyse van SEO (2017). Ook toen was de conclusie dat de marktomzet in tien jaar tijd met vijftig procent zou groeien naar circa € 3 miljard. Al werd dit niveau in de analyse van 2017 eerder behaald dan in de huidige analyse. Ook de omvang van de prijzenpot in 2029 is goed vergelijkbaar met het eindniveau in het referentiep ad uit SEO (2017). De omvang van de afdrachten aan goede doelen vallen in de huidige actualisatie met circa € 100 miljoen lager uit dan in 2017 doordat het afdrachtenpercentage is gedaald van 50 procent naar 40 procent. De inkomsten van de overheid onder meer bestaande uit de vennootschapsbelasting en de kansspelbelasting zijn vrijwel identiek aan de eerdere analyse.

¹⁸ Bij de artikel 3-loterijen is vanwege de marktomvang geen rekening gehouden met de loterijen verenigd in Samenwerkende non-profit loterijen (SNL). Deze keuze is conform de aanpak in de eerdere rapporten.

Tabel 3.1 In het referentiep pad groeit de omzet in de loterijenmarkt naar € 3,1 miljard in 2029

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ 2.215	€ 2.374	€ 2.368	€ 2.440	€ 2.531	€ 2.628	€ 2.711	€ 2.784	€ 2.888	€ 3.009	€ 3.118
De Nederlandse Loterij	€ 1.095	€ 1.146	€ 1.137	€ 1.151	€ 1.180	€ 1.211	€ 1.244	€ 1.281	€ 1.324	€ 1.371	€ 1.427
Nationale goede doelenloterijen	€ 1.121	€ 1.158	€ 1.149	€ 1.164	€ 1.194	€ 1.226	€ 1.260	€ 1.297	€ 1.340	€ 1.389	€ 1.445
Toetreders goede doelenloterijen	€ -	€ 70	€ 83	€ 125	€ 157	€ 191	€ 208	€ 206	€ 224	€ 249	€ 246
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
 Prijzengeld exclusief KSB	 € 950	 € 1.013	 € 1.008	 € 1.033	 € 1.068	 € 1.106	 € 1.139	 € 1.171	 € 1.213	 € 1.262	 € 1.309
 Inkomsten Staat	 € 245	 € 260	 € 258	 € 264	 € 272	 € 281	 € 289	 € 298	 € 308	 € 320	 € 333
KSB belasting	€ 131	€ 140	€ 140	€ 144	€ 149	€ 155	€ 160	€ 164	€ 170	€ 177	€ 184
Vennootschapsbelasting	€ 2	€ 3	€ 3	€ 3	€ 3	€ 3	€ 3	€ 3	€ 3	€ 3	€ 3
Afdrachten Staat	€ 105	€ 110	€ 109	€ 111	€ 113	€ 116	€ 119	€ 123	€ 127	€ 132	€ 137
Resultaat NLO	€ 7	€ 7	€ 7	€ 7	€ 7	€ 7	€ 7	€ 8	€ 8	€ 8	€ 9
 Afdrachten goede doelen	 € 510	 € 556	 € 557	 € 581	 € 607	 € 636	 € 658	 € 674	 € 701	 € 733	 € 757
afdrachten artikel 3	€ 448	€ 491	€ 493	€ 515	€ 540	€ 567	€ 587	€ 601	€ 626	€ 655	€ 676
afdrachten lotto	€ 62	€ 65	€ 65	€ 65	€ 67	€ 69	€ 71	€ 73	€ 75	€ 78	€ 81
 Kosten	 € 509	 € 546	 € 545	 € 561	 € 583	 € 605	 € 625	 € 641	 € 665	 € 694	 € 719

Bron: SEO Economisch Onderzoek (2021)

3.2 Uniform stelsel

Het kenmerk van het uniform stelsel is de uniformering van het afdrachtenpercentage: alle loterijen zijn verplicht hetzelfde percentage van hun omzet af te dragen aan goede doelen. Dit betekent een forse verhoging van de afdrachten voor de lotto en de staatsloterij wanneer het percentage van 40 procent wordt gehanteerd. Er zijn in dit beleidsscenario geen wettelijke monopolies meer.

Tabel 3.2 laat de gevolgen zien voor de omzet van de loterijen. De omzet voor de loterijen van de NLO zullen in 2029 flink gedaald zijn in dit beleidsscenario. Deze daling ontstaat doordat de staatsloterij en de lotto hun prijzenpot flink moeten verlagen om de hogere afdrachten mogelijk te maken. Spelers vinden deze loterijen hierdoor minder interessant wat vraaguitval en lagere omzetten tot gevolg heeft. De artikel 3-loterijen zien de concurrentie van staatsloterij en lotto aan kracht inboeten en realiseren door het substitutie-effect een hogere omzet. Deze omzetgroei weegt echter niet op tegen de krimp bij de NLO-loterijen. Per saldo resteert een krimp van de omzet voor de markt als geheel van € 470 miljoen in 2029. Dit is circa 15 procent van de omzet in het referentiep pad.

Bijgevolg nemen ook het prijzengeld af (met € 407 miljoen) en de inkomsten van de staat (met € 194 miljoen). De afdrachten aan goede doelen nemen fors toe met € 303 miljoen in 2029. Dit is circa 40 procent van de afdrachten in het referentiep ad. Dit beleidsscenario laat met andere woorden een duidelijke keuze zien tussen de afdrachten aan goede doelen en de financiële belangen van de spelers en de staat. Tabel 3.2 laat zien dat deze afruil minder scherp is naarmate het afdrachtenpercentage in het uniform stelsel lager is. Bij 25 en 33 procent voor het afdrachtenpercentage is de krimp van de omzet voor de NLO-loterijen veel beperkter, maar groeien ook de afdrachten aan goede doelen veel minder sterk. Bij een percentage van 25 procent is er in 2029 per saldo een bijna gelijkblijvend niveau van de totale afdrachten.

De conclusies van deze update voor het uniform stelsel zijn goed vergelijkbaar met de conclusies voor dit scenario in SEO (2017). In dat rapport was de krimp van de staatsloterij en lotto nog groter doordat in dat rapport een afdrachtpercentage van 50 procent werd gehanteerd in het referentiescenario. Staatsloterij en lotto dienden met andere woorden in dat een nog grotere stijging van de afdrachten van goede doelen te financieren. Omgekeerd is de omzetgroei van de artikel 3-loterijen in dit nieuwe rapport in het beleidsscenario met een afdrachtpercentage van 25 procent kleiner dan in het rapport uit 2017. In het 2017-rapport daalde het afdrachtpercentage van 50 naar 25 procent; in dit rapport is de daling beperkter, namelijk 40 naar 25 procent. Bijgevolg is er minder ruimte voor verhoging van de prijzenpot waarmee nieuwe spelers kunnen worden aangetrokken. De omzetgroei van de artikel 3-loterijen in 2026 is daarom beperkter: € 492 miljoen omzetgroei in het oorspronkelijke rapport wordt in deze actualisatie € 263 miljoen.

Tabel 3.2 In het uniform stelsel nemen de afdrachten aan goede doelen sterk toe

Afdrachtenpercentage:	<i>referentie</i>	25%	33%	40%
jaar	2029	2029	2029	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ 3.118	€ -102	€ -298	€ -470
De Nederlandse Loterij	€ 1.427	€ -428	€ -558	€ -673
Nationale goede doelenloterijen	€ 1.445	€ 292	€ 235	€ 187
Toetreders goede doelenloterijen	€ 246	€ 33	€ 24	€ 16
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ -	€ -	€ -
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ -	€ -	€ -
Prijzengeld inclusief KSB	€ 1.309	€ -70	€ -255	€ -407
Inkomsten van de staat	€ 333	€ -73	€ -143	€ -194
KSB belasting	€ 184	€ 14	€ -14	€ -36
Vennootschapsbelasting	€ 3	€ 12	€ 2	€ -5
Afdrachten Staat	€ 137	€ -137	€ -137	€ -137
Resultaat NLO	€ 9	€ 37	€ 6	€ -16
Afdrachten goede doelen	€ 757	€ -2	€ 174	€ 303
Afdrachten artikel 3	€ 676	€ 77	€ 254	€ 383
Afdrachten lotto	€ 81	€ -80	€ -80	€ -80
Kosten	€ 719	€ 43	€ -74	€ -172

Bron: SEO Economisch Onderzoek. Alle cijfers zijn mutaties ten opzichte van het referentiescenario. Alle bedragen in miljoenen.

3.3 Open markt

In het open markt scenario is toetreding mogelijk in alle segmenten van de loterijenmarkt, dus ook op basis van een lotto- of staatsloterijvergunning. Alle wettelijke eisen aan de hoogte van afdrachten en prijzen vervallen. Praktisch gezien is er dus sprake van één vergunningstype met minimale eisen voor exploitanten.

Het vervallen van het minimale afdrachtpercentage voor goede doelen betekent dat er meer middelen beschikbaar zijn voor de prijzenpot. Dit trekt extra spelers naar de loterijenmarkt en resulteert in een forse groei van de marktomzet met € 577 miljoen in 2029 (zie Tabel 3.3). Dit is circa 19 procent van de marktomzet in het referentiepado. Een flink deel van deze extra omzet komt op het conto van toetredende loterijen. De loterijen van de NLO voelen de concurrentie van deze toetreders en boeken per saldo in 2029 een klein verlies aan omzet. De omzet van de artikel 3-loterijen groeit fors in 2029 doordat deze loterijen de afdrachten verlagen waarmee zij een grotere prijzenpot vullen. De toename van de prijzenpot is voor spelers aantrekkelijk waardoor de concurrentiepositie van de artikel 3-loterijen in dit scenario verbetert ten opzichte van de NLO. Het gevolg is wel dat de afdrachten aan goede doelen met € 290 miljoen dalen in 2029. De hogere marktomzet in 2029 gaat gepaard met hogere prijzen voor spelers (+ € 470 miljoen) en hogere inkomsten voor de staat

(+ € 209 miljoen), onder meer door hogere kansspelbelastingopbrengsten en de hogere opbrengsten voor de vennootschapsbelasting.

Ook in 2017 was de conclusie dat de NLO-loterijen in het open marktsценario extra concurrentie ondervinden van de artikel 3-loterijen en toetreders. De conclusies van deze update zijn dan ook goed vergelijkbaar met de eerdere analyse. Het belangrijkste verschil met de 2017-analyse is dat de artikel 3-loterijen in dat rapport een nog sterkere groei realiseren van + € 391 miljoen ten opzichte van de referentie (in 2026). De verklaring van dit verschil ligt bij het afdrachtpercentage dat in dit eerdere rapport 50 procent bedraagt. De daling van de afdrachten is in het 2017-rapport dus groter dan in deze update dat in de referentie uitgaat van een afdrachtpercentage van 40 procent. Een grotere daling van de afdrachten betekent een grotere stijging van de prijzenpot wat gunstig is voor de concurrentiepositie van de artikel 3-loterijen. De daling van de afdrachten is in de eerdere analyse dan ook forser dan in deze update.

Per saldo zijn de conclusies eensluidend: in een open markt nemen de afdrachten aan goede doelen fors af, ondanks een sterke groei van de omzet in de markt als geheel. Deze groei belandt bij de spelers in de vorm van hogere prijzen en voor een deel bij de overheid in de vorm van hogere inkomsten. Hierbij is tevens sprake van een afruil. Er is geen verplichting meer om af te dragen aan de staat. Deze afdrachten dalen daardoor met € 137 miljoen. Deze afdrachten werden door de staatsloterij betaald uit het resultaat voor belasting. Dit bedrag blijft nu over als (onverdeeld) resultaat, een post die in 2020 met € 195 miljoen groeit ten opzichte van het referentiepad.

Tabel 3.3 In het open markt scenario neemt de marktomzet met circa 20 procent toe

	referentie	open markt
Jaar	2029	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ 3.118	€ 577
De Nederlandse Loterij	€ 1.427	€ -20
Nationale goede doelenloterijen	€ 1.445	€ 150
Toetreder goede doelenloterijen	€ 246	€ 26
Toetreder Lottovergunning	€ -	€ 210
Toetreder Staatsloterijvergunning	€ -	€ 210
Prijzengeld inclusief KSB	€ 1.309	€ 470
Inkomsten van de staat	€ 333	€ 209
KSB belasting	€ 184	€ 69
Vennootschapsbelasting	€ 3	€ 82
Afdrachten Staat	€ 137	€ -137
Resultaat NLO	€ 9	€ 195
Afdrachten goede doelen	€ 757	€ -290
Afdrachten artikel 3	€ 676	€ -210
Afdrachten lotto	€ 81	€ -80
Kosten	€ 719	€ 137

Bron: SEO Economisch Onderzoek. Alle cijfers zijn mutaties ten opzichte van het referentiescenario. Alle bedragen in miljoenen.

*: Artikel 3 loterijen hanteren een afdrachtenpercentage van 25 procent om zich te onderscheiden van prijs-loterijen. Voor prijsloterijen gelden geen wettelijke verplichten. Zij dragen 0 procent af aan goede doelen.

3.4 Openstelling lotto

Het beleidsscenario waarbij toetreding mogelijk is op basis van een lotto-vergunning creëert een grote marktdynamiek. Tabel 3.4 toont de resultaten voor variant 1 van dit beleidsscenario waarbij toetreding tot de lotto mogelijk is op basis van ongewijzigde voorwaarden. De toetreders genereren extra omzet die circa € 210 miljoen in 2029 bedraagt. Wanneer artikel 3-loterijen overstappen naar de lotto-vergunning zijn zij ook in staat de omzet te verhogen, omdat het afdrachtenpercentage voor de lotto lager is dan 40 procent. De positieve impuls voor de omzet neemt toe naarmate een groter deel van de artikel 3-loterijen overstapt naar de lotto-vergunning. Bij 100 procent migratie bedraagt de toename van de omzet voor de markt als geheel € 546 miljoen in 2029. Dit is circa 18 procent van de omzet in het referentiep pad.

De keerzijde van de groei van artikel 3-loterijen en toetreders in het lotto-segment is toegenomen concurrentie voor de NLO. Als gevolg van dit concurrentie-effect daalt de omzet voor de NLO met € 106 miljoen. Ook de afdrachten aan goede doelen dalen sterk met €213 miljoen in 2029. Dit is bijna dertig procent van de afdrachten in het referentiep ad. De spelers hebben voordeel bij het openstellen van de lotto voor toetreding: de prijzenpot neemt fors toe met €591 miljoen. Dit is 45

procent groei ten opzichte van de referentie. De inkomsten van de staat nemen in dit beleidssce-
nario licht toe met maximaal € 39 miljoen bij een migratiepercentage van 100 procent.

Tabel 3.4 Variant 1: Groei marktomzet bij openstelling lotto

Migratie:	referentie	10%	50%	100%
	2029	2029	2029	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ 3.118	€ 215	€ 362	€ 546
De Nederlandse Loterij	€ 1.427	€ -13	€ -43	€ -106
Nationale goede doelenloterijen	€ 1.445	€ 9	€ 164	€ 388
Toetreder goede doelenloterijen	€ 246	€ 4	€ 28	€ 55
Toetreder Lottovergunning	€ -	€ 215	€ 213	€ 209
Toetreder Staatsloterijvergunning	€ -	€ -	€ -	€ -
 Prijzengeld inclusief KSB	 € 1.309	 € 152	 € 351	 € 591
 Inkomsten van de staat	 € 333	 € 22	 € 31	 € 39
KSB belasting	€ 184	€ 14	€ 24	€ 36
Vennootschapsbelasting	€ 3	€ 1	€ 3	€ 5
Afdrachten Staat	€ 137	€ 6	€ 3	€ -3
Resultaat NLO	€ 9	€ 0	€ 0	€ -0
 Afdrachten goede doelen	 € 757	 € 9	 € -95	 € -213
Afdrachten artikel 3	€ 676	€ -81	€ -352	€ -676
Afdrachten lotto	€ 81	€ 89	€ 257	€ 464
 Kosten	 € 719	 € 32	 € 75	 € 130

Bron: SEO Economisch Onderzoek. Alle cijfers zijn mutaties ten opzichte van het referentiescenario. Alle be-
dragen in miljoenen.

De resultaten van dit beleidsscenario komen goed overeen met de conclusies van de analyse in SEO (2019) van ditzelfde beleidsscenario. Ook in dat rapport was de conclusie dat de openstelling van de lotto de omzet van NLO flink onder druk zet, terwijl de artikel 3-loterijen die actief gaan worden met een lottovergunning hun omzet verhogen. Deze positieve impuls is in de huidige ana-
lyse groter, omdat de termijn doorloopt tot en met 2029, terwijl SEO (2019) 2024 als eindjaar heeft. SEO (2019) concludeert tevens dat de afdrachten aan goede doelen in dit beleidsscenario afnemen met circa € 230 miljoen (in 2024) terwijl de financiële gevolgen voor de overheid beperkt zijn. In deze actualisatie neemt de kansspelbelasting meer toe in vergelijking tot SEO (2019). De verklaring hiervoor is de aanpassing van de effectieve kansspelbelasting per loterij in deze update.

Tabel 3.5 Variant 2: Reductie van het aantal trekkingen dempt de omzetgroei bij openstelling lotto

Migratie:	referentie	10%	50%	100%
	2029	2029	2029	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ 3.118	€ 73	€ 94	€ 122
De Nederlandse Loterij	€ 1.427	€ -91	€ -119	€ -179
Nationale goede doelenloterijen	€ 1.445	€ -18	€ 27	€ 113
Toetreders goede doelenloterijen	€ 246	€ -0	€ 5	€ 9
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ 182	€ 181	€ 178
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ -	€ -	€ -
Prijzengeld inclusief KSB	€ 1.309	€ 82	€ 219	€ 383
Inkomsten van de staat	€ 333	€ 4	€ 5	€ 3
KSB belasting	€ 184	€ 6	€ 8	€ 11
Vennootschapsbelasting	€ 3	€ 1	€ 2	€ 4
Afdrachten Staat	€ 137	€ -3	€ -6	€ -12
Resultaat NLO	€ 9	€ -0	€ -0	€ -1
Afdrachten goede doelen	€ 757	€ -10	€ -138	€ -288
Afdrachten artikel 3	€ 676	€ -81	€ -352	€ -676
Afdrachten lotto	€ 81	€ 71	€ 213	€ 388
Kosten	€ 719	€ -3	€ 8	€ 24

Bron: SEO Economisch Onderzoek. Alle cijfers zijn mutaties ten opzichte van het referentiescenario. Alle bedragen in miljoenen.

Tabel 3.5 toont de resultaten voor variant 2 van het beleidsscenario openstelling lotto. Het verschil met de eerste variant is de reductie van het aantal trekkingen. Dit aspect van variant 2 heeft een dempend effect op de groei van de marktomzet, die ontstaat door de openstelling van de lotto voor toetreding. Per saldo is de groei van de marktomzet in 2029 in variant 2 € 122 miljoen in plaats van € 546 miljoen in variant 1 (bij 100 procent migratie). Dit verschil wordt voor een belangrijk deel verklaard door de impact van de reductie van het aantal trekkingen op de (voormalige) artikel 3-loterijen, die in deze variant actief gaan worden met een lotto-vergunning. De totale omzet van deze (voormalige) artikel 3-loterijen is vele malen hoger dan die van de lotto zelf, waardoor de impact van de reductie van het aantal trekkingen ook sterker merkbaar is bij de (voormalige) artikel 3-loterijen.

Tabel 3.6 Variant 3: Bij verhoging afdrachten naar 25 procent beperkt verschil met variant 2

Migratie:	referentie	10%	50%	100%
	2029	2029	2029	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ 3.118	€ 49	€ 47	€ 47
De Nederlandse Loterij	€ 1.427	€ -116	€ -139	€ -189
Nationale goede doelenloterijen	€ 1.445	€ -17	€ 4	€ 56
Toetreder goede doelenloterijen	€ 246	€ -1	€ 1	€ 1
Toetreder Lottovergunning	€ -	€ 183	€ 182	€ 179
Toetreder Staatsloterijvergunning	€ -	€ -	€ -	€ -
Prijzengeld inclusief KSB	€ 1.309	€ 46	€ 151	€ 276
Inkomsten van de staat	€ 333	€ -14	€ -16	€ -21
KSB belasting	€ 184	€ 2	€ 0	€ -2
Vennootschapsbelasting	€ 3	€ 0	€ 2	€ 3
Afdrachten Staat	€ 137	€ -15	€ -17	€ -22
Resultaat NLO	€ 9	€ -1	€ -1	€ -1
Afdrachten goede doelen	€ 757	€ 27	€ -83	€ -211
Afdrachten artikel 3	€ 676	€ -24	€ -247	€ -514
Afdrachten lotto	€ 81	€ 50	€ 164	€ 303
Kosten	€ 719	€ -9	€ -4	€ 4

Bron: SEO Economisch Onderzoek. Alle cijfers zijn mutaties ten opzichte van het referentiescenario. Alle bedragen in miljoenen.

Variant 3 van het beleidsscenario voor de openstelling van de lotto bouwt voort op variant 2 (Tabel 3.6). Deze variant verhoogt het afdrachtenpercentage voor de lotto-vergunning naar 25 procent. Ten opzichte van variant 2 heeft deze aanpassing het voorspelbare gevolg van minder groei van de marktomzet. De krimp van de afdrachten aan goede doelen is kleiner dan in variant 2. De tegenhanger hiervan is minder groei van de prijzenpot waardoor de aantrekkelijkheid van de lotto relatief gezien vermindert. Dit verklaart de iets lagere marktomzetgroei ten opzichten van variant 2. De richting van de effecten – hogere omzet, meer prijzengeld, maar lagere afdrachten aan goede doelen – komen overeen met variant 2.

In variant 4 is het afdrachtenpercentage voor de lotto-vergunning 40 procent (Tabel 3.7). Dit is 15-procentpunt hoger dan in variant 3 van dit beleidsscenario. Het gevolg van het hogere afdrachtenpercentage is dat loterijen met een lotto-vergunning relatief minder middelen tot hun beschikking hebben voor de prijzenpot. Dit heeft een dempend effect op de omzetgroei, die in deze variant uiteindelijk negatief uitvalt in 2029: de markt krimpt met € 112 miljoen bij 100 procent migratie. Het gevolg is dat de afdrachten aan goede doelen in deze variant afnemen ondanks de verhoging van het afdrachtenpercentage. Dit effect is goed zichtbaar in de resultaten voor de oplopende migratiepercentages. Bij 10 procent migratie resulteert in 2029 nog een groei van de afdrachten aan goede doelen van € 91 miljoen. Bij 50 procent migratie is de stijging in de afdrachten nog € 17

miljoen. Naarmate meer artikel 3-loterijen overstappen naar het lotto-segment nemen de afdrachten aan goede doelen dus af. Ook de inkomsten van de staat nemen in deze variant af met € 68 miljoen (bij 100 procent migratie). De verklaring van deze daling ligt bij de daling in de inkomstenbelasting en de krimp in de afdrachten vanuit NLO aan de staat doordat de omzet bij NLO onder druk staat door de concurrentie in het lotto-segment.

Tabel 3.7 Variant 4: Bij verhoging afdrachtenpercentage naar 40 procent krimpt de lottomarkt

Migratie:	<i>referentie</i>	10%	50%	100%
	2029	2029	2029	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ 3.118	€ -1	€ -51	€ -112
De Nederlandse Loterij	€ 1.427	€ -169	€ -182	€ -209
Nationale goede doelenloterijen	€ 1.445	€ -14	€ -44	€ -68
Toetreders goede doelenloterijen	€ 246	€ -2	€ -8	€ -16
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ 183	€ 183	€ 182
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ -	€ -	€ -
Prijzengeld inclusief KSB	€ 1.309	€ -25	€ 17	€ 66
Inkomsten van de staat	€ 333	€ -45	€ -55	€ -68
KSB belasting	€ 184	€ -7	€ -16	€ -27
Vennootschapsbelasting	€ 3	€ -0	€ 0	€ 1
Afdrachten Staat	€ 137	€ -36	€ -37	€ -39
Resultaat NLO	€ 9	€ -2	€ -2	€ -2
Afdrachten goede doelen	€ 757	€ 91	€ 17	€ -72
Afdrachten artikel 3	€ 676	€ 81	€ -50	€ -209
Afdrachten lotto	€ 81	€ 10	€ 67	€ 138
Kosten	€ 719	€ -23	€ -30	€ -39

Bron: SEO Economisch Onderzoek. Alle cijfers zijn mutaties ten opzichte van het referentiescenario. Alle bedragen in miljoenen.

*: In dit scenario kan een lottovergunninghouder niet voldoen aan de wettelijke eis van een prijzenpot van 47,5 procent. Het prijzenpercentage is 44 procent in dit scenario.

3.5 Openstelling Staatsloterij

De openstelling van de staatsloterij heeft effecten die sterk vergelijkbaar zijn met het beleidsscenario openstelling lotto. De mogelijkheid van toetreding stimuleert de omzetgroei in de markt. Bij de overstap van artikel 3 naar de staatsloterijvergunning krijgen de (voormalige) artikel 3-loterijen bovendien te maken met een lager afdrachtenpercentage van 15 procent. Dit betreft een afdracht aan de staat.¹⁹ Het voordeel van de staatsloterijvergunning is dus een lager afdrachtenpercentage. Hierdoor kunnen (voormalige) artikel 3-loterijen meer middelen besteden aan het uitkeren van prijzen

¹⁹ Partijen met een staatsloterijvergunning dragen dus alleen af aan de staat, niet aan goede doelen.

aan spelers. Dit stimuleert de omzet. Tabel 3.8 laat zien dat de omzetgroei in 2029 € 589 miljoen bedraagt bij 100 procent migratie. Bij lagere migratiepercentages is deze groei navenant lager.

De staatsloterij krijgt te maken met concurrentie van nieuwe loterijen en de (voormalige) artikel 3-loterijen. Als gevolg hiervan daalt de omzet van NLO met € 300 miljoen in 2029 (bij 100 procent migratie) wat te verklaren valt door het concurrentie-effect (toetreding) en het substitutie-effect (verhoging effectieve prijs bij voormalige artikel 3-loterijen).

Het prijzengeld zal in dit beleidsscenario sterk stijgen met bijna 60 procent in 2029 (€ 760 miljoen bij 100 procent migratie). De tegenhanger hiervan is de sterke daling van de afdrachten aan goede doelen met 65 procent (-€ 489 miljoen). Dit komt doordat de (voormalige) artikel 3-loterijen niet langer afdragen aan de goede doelen, maar aan de staat. Er is dus sprake van het verschuiven van de geldstroom van goede doelen naar de staat doordat de (voormalige) artikel 3-loterijen gaan opereren met een staatsloterijvergunning.

Dit scenario legt ook de staatsloterij een verplichting op om 15 procent van de omzet af te dragen aan de staat. Deze verplichting komt bovenop de al bestaande afdracht van 60 procent van het resultaat van de staatsloterij. De impact van deze extra afdracht komt terug in de sterke stijging van de overheidsinkomsten in dit scenario. Deze stijgen in 2029 met € 513 miljoen waar de afdrachten aan de staat voor € 440 miljoen aan bijdragen. Circa € 300 miljoen van deze afdracht aan de staat is de bijdrage van de (voormalige) artikel 3-loterijen²⁰; de extra afdracht voor de staatsloterij bedraagt ongeveer € 100 miljoen.²¹ Het restant bestaat uit de afdrachten aan de staat van de toetreders in het staatsloterijsegment. Per saldo compenseert de stijging van de afdrachten aan de staat de daling van de afdrachten aan goede doelen.

²⁰ Dit is 15 procent van de omzet van de (voormalige) artikel 3-loterijen in 2029 (15 procent X € 2.046 miljoen).

²¹ Dit is 15 procent van de omzet van de staatsloterij in 2029 (15 procent X € 680 miljoen).

Tabel 3.8 Variant 1 openstelling staatsloterij (15% afdrachten): middelen verschuiven van de goede doelen naar de staat

Migratie:	referentie	10%	50%	100%
	2029	2029	2029	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ 3.118	€ 117	€ 327	€ 589
De Nederlandse Loterij	€ 1.427	€ -166	€ -208	€ -300
Nationale goede doelenloterijen	€ 1.445	€ 58	€ 279	€ 601
Toetreders goede doelenloterijen	€ 246	€ 9	€ 42	€ 78
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ -	€ -	€ -
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ 216	€ 214	€ 209
Prijzengeld inclusief KSB	€ 1.309	€ 73	€ 385	€ 760
Inkomsten van de staat	€ 333	€ 151	€ 317	€ 513
KSB belasting	€ 184	€ 3	€ 18	€ 37
Vennootschapsbelasting	€ 3	€ 7	€ 22	€ 41
Afdrachten Staat	€ 137	€ 144	€ 280	€ 440
Resultaat NLO	€ 9	€ -4	€ -4	€ -4
Afdrachten goede doelen	€ 757	€ -53	€ -256	€ -489
Afdrachten artikel 3	€ 676	€ -31	€ -232	€ -461
Afdrachten lotto	€ 81	€ -22	€ -24	€ -28
Kosten	€ 719	€ -55	€ -120	€ -197

Bron: SEO Economisch Onderzoek. Alle cijfers zijn mutaties ten opzichte van het referentiescenario. Alle bedragen in miljoenen.

In de varianten 2 en 3 verhogen we het afdrachtenpercentage aan de staat van 15 procent naar respectievelijk 20 en 25 procent. Het effect hiervan is dat de afdrachten aan de staat nog verder toenemen: € 618 miljoen in variant 2 (bij 100 procent migratie) en € 716 miljoen in variant 3 (bij 100 procent migratie). De loterijen kunnen deze stijging van de afdrachten alleen financieren door het prijzengeld te verlagen. Voor de spelers daalt de uit te keren prijzenpot dus van € 2.069 miljoen in variant 1 naar € 1.927 in variant 2 en € 1.820 in variant 3. De overheid kan via het afdrachtenpercentage met andere woorden de verdeling beïnvloeden tussen de overheidsinkomsten en het prijzengeld voor de spelers. Het gevolg van lager prijzengeld is dat de omzetgroei in de markt als geheel geremd wordt, omdat spelers de staatsloterij minder interessant vinden door het relatief lagere prijzengeld. De omzetgroei loopt daarom terug van + € 598 miljoen in variant 1 naar + € 493 miljoen in variant 2 en + € 396 miljoen in variant 3 (bij 100 procent migratie).

Verder is een relevante conclusie van dit beleidsscenario dat de openstelling van de staatsloterij de loterijen dwingt meer kostenefficiënt te opereren. De loterijen financieren de afdrachten aan de staat deels door in de kosten van hun bedrijf te snijden. De kosten lopen sterker terug naarmate het migratiepercentage hoger is (binnen de variant). Daarnaast zien we de kosten sterker dalen naarmate het afdrachtenpercentage stijgt (tussen varianten).

Tabel 3.9 Variant 2 openstelling staatsloterij (20% afdrachten)

Migratie:	referentie	10%	50%	100%
	2029	2029	2029	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ 3.118	€ 63	€ 254	€ 493
De Nederlandse Loterij	€ 1.427	€ -230	€ -268	€ -352
Nationale goede doelenloterijen	€ 1.445	€ 68	€ 268	€ 563
Toetreder goede doelenloterijen	€ 246	€ 10	€ 40	€ 72
Toetreder Lottovergunning	€ -	€ -	€ -	€ -
Toetreder Staatsloterijvergunning	€ -	€ 216	€ 214	€ 210
Prijzengeld inclusief KSB	€ 1.309	€ 12	€ 294	€ 633
Inkomsten van de staat	€ 333	€ 174	€ 376	€ 618
KSB belasting	€ 184	€ -3	€ 9	€ 23
Vennootschapsbelasting	€ 3	€ 4	€ 16	€ 29
Afdrachten Staat	€ 137	€ 177	€ 357	€ 571
Resultaat NLO	€ 9	€ -4	€ -5	€ -5
Afdrachten goede doelen	€ 757	€ -65	€ -291	€ -553
Afdrachten artikel 3	€ 676	€ -35	€ -259	€ -518
Afdrachten lotto	€ 81	€ -30	€ -32	€ -35
Kosten	€ 719	€ -58	€ -126	€ -207

Bron: SEO Economisch Onderzoek. Alle cijfers zijn mutaties ten opzichte van het referentiescenario. Alle bedragen in miljoenen.

Tabel 3.10 Variant 3 openstelling staatsloterij (25% afdrachten)*

Migratie:	referentie	10%	50%	100%
	2029	2029	2029	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ 3.118	€ 10	€ 182	€ 396
De Nederlandse Loterij	€ 1.427	€ -294	€ -328	€ -405
Nationale goede doelenloterijen	€ 1.445	€ 77	€ 258	€ 524
Toetreders goede doelenloterijen	€ 246	€ 10	€ 37	€ 66
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ -	€ -	€ -
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ 217	€ 215	€ 211
Prijzengeld inclusief KSB	€ 1.309	€ -45	€ 207	€ 511
Inkomsten van de staat	€ 333	€ 192	€ 430	€ 716
KSB belasting	€ 184	€ -8	€ -0	€ 11
Vennootschapsbelasting	€ 3	€ 2	€ 10	€ 18
Afdrachten Staat	€ 137	€ 203	€ 426	€ 692
Resultaat NLO	€ 9	€ -5	€ -5	€ -6
Afdrachten goede doelen	€ 757	€ -76	€ -324	€ -614
Afdrachten artikel 3	€ 676	€ -39	€ -286	€ -573
Afdrachten lotto	€ 81	€ -37	€ -38	€ -41
Kosten	€ 719	€ -62	€ -133	€ -217

Bron: SEO Economisch Onderzoek. Alle cijfers zijn mutaties ten opzichte van het referentiescenario. Alle bedragen in miljoenen.

*: In dit scenario kan een staatsloterijvergunninghouder niet voldoen aan de wettelijke eis van een prijzenpot van 60 procent. Het prijzenpercentage is 58 procent in dit scenario.

3.6 Openstelling staatsloterij en lotto

Bij het beleidsscenario openstelling staatsloterij en lotto is toetreding mogelijk in alle segmenten van de loterijmarkt. Er vallen in dit scenario drie marktsegmenten te onderscheiden: loterijen met een staatsloterijvergunning, lotto-vergunning of een artikel 3-vergunning. Om consistentie met het voorgaande beleidsscenario te waarborgen is aangenomen dat de staatsloterijvergunning gepaard gaat met de verplichting om 15 procent af te dragen aan de staat.²² Het scenario is doorgerekend voor twee migratiepercentages: 10 en 50 procent.

De toetreding in alle segmenten van de loterijmarkt is een stimulans voor de omzet in de markt. Deze groeit met maximaal € 328 miljoen in 2029 (bij 50 procent migratie). Net als in het beleidsscenario 'open staatsloterij' laat dit scenario een verschuiving van de financiële middelen zien tussen de goede doelen en de overheid. De afdrachten aan de goede doelen dalen met € 320 miljoen in 2029 (bij 50 procent migratie) doordat een deel van de artikel 3-loterijen overstapt naar een staatsloterij- of een lottovergunning welke een lager afdrachtenpercentage kennen. Partijen met een

²² Partijen met een staatsloterijvergunning dragen dus alleen af aan de staat, niet aan goede doelen.

staatsloterijvergunning dragen bovendien alleen af aan de staat en niet aan goede doelen. Bijgevolg nemen de overheidsinkomsten in dit beleidsscenario toe met maximaal € 229 miljoen (bij 50 procent migratie). Merk op dat de daling van de afdrachten aan goede doelen in dit beleidsscenario groter is dan de stijging van de overheidsinkomsten. De spelers zijn spekkoper: de prijzenpot groeit met € 363 miljoen in 2029.

Tabel 3.11 Bij openstelling Lotto en Staatsloterij* groeit de prijzenpot met € 363 miljoen

Migratie:	referentie	10%	50%
	2029	2029	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ 3.118	€ 278	€ 328
De Nederlandse Loterij	€ 1.427	€ -291	€ -298
Nationale goede doelenloterijen	€ 1.445	€ 151	€ 199
Toetrede goede doelenloterijen	€ 246	€ 24	€ 34
Toetrede Lottovergunning	€ -	€ 181	€ 181
Toetrede Staatsloterijvergunning	€ -	€ 213	€ 213
Prijzengeld inclusief KSB	€ 1.309	€ 213	€ 363
Inkomsten van de staat	€ 333	€ 148	€ 229
KSB belasting	€ 184	€ 32	€ 27
Vennootschapsbelasting	€ 3	€ 12	€ 29
Afdrachten Staat	€ 137	€ 109	€ 177
Resultaat NLO	€ 9	€ -4	€ -4
Afdrachten goede doelen	€ 757	€ -222	€ -321
Afdrachten artikel 3	€ 676	€ -193	€ -292
Afdrachten lotto	€ 81	€ -29	€ -29
Kosten	€ 719	€ 138	€ 55

Bron: SEO Economisch Onderzoek. Alle cijfers zijn mutaties ten opzichte van het referentiescenario. Alle bedragen in miljoenen.

*: Artikel 3 loterijen hanteren een afdrachtenpercentage van 25 procent om zich te onderscheiden van prijsloterijen. Voor prijsloterijen gelden geen wettelijke verplichtingen voor afdrachten aan goede doelen. De houders van een staatsloterij vergunning dragen 15 procent af aan de staat.

4 Conclusies

Deze notitie biedt een update van eerdere scenario-analyses (SEO, 2017; SEO, 2019). In aanvulling hierop zijn twee nieuwe beleidsvarianten doorgerekend, namelijk de openstelling van de Staatsloterijvergunning en een gecombineerde openstelling van de lotto- en staatsloterijvergunningen.

Hoeken van het speelveld grotendeels ongewijzigd

De update van de eerdere scenario's levert grotendeels hetzelfde beeld op als in SEO (2017) en SEO (2019). Hoewel (beperkte) kwantitatieve verschillen bestaan als het gevolg van het beschikbaar komen van nieuwe data (of juist niet) van de vergunninghouders, harmonisatie van de rekenmethodiek, de bijstelling van het referentiep pad (inclusief reeds gemaakte aanpassingen in de vergunningsvoorwaarden), en bijstellingen in de interpretatie van scenario's, zijn de kwalitatieve conclusies en de orde-grootte van de effecten goed vergelijkbaar. Zo is een belangrijk verschil in de huidige update dat in het referentiep pad het afdrachtenpercentage voor de artikel 3-loterijen is aangepast van 50 naar 40 procent. In SEO (2017) was dit percentage in het referentiep pad 50 procent. Hierdoor veranderen de uitkomsten van alle beleidsscenario's, omdat de resultaten worden gepresenteerd als 'delta's' ten opzichte van het referentiep pad. Ook zijn de economische gegevens zoals de gebruikte economische groei geactualiseerd en presenteert deze update de resultaten voor een langere tijdreeks (2019-2029).

Uniformering van de markt zorgt potentieel voor aanzienlijke krimp van de loterijmarkt, omdat spelers met een sterke voorkeur voor een grote prijzenpot als het ware buiten de markt geprijsd worden (zie Tieben et al 2017). Dit effect is afhankelijk van het afdrachtenpercentage. Bij een relatief laag afdrachtenpercentage (25 procent) er min of meer sprake van een gelijke situatie qua omzet als in het referentiep pad, terwijl bij een hoog afdrachtenpercentage (40 procent) de omzet flink krimpt (met ongeveer 15 procent)

Verdere openstelling van de markt zonder eisen aan afdrachten levert daarentegen omzetgroei op, omdat onder concurrentiedruk gesnoeid wordt in de kosten. Hierdoor kan de prijzenpot groeien wat spelers aantrekt en dus voor extra afzet zorgt. Dit effect tekent zich af in zowel het scenario voor de open markt (cf. SEO, 2017), als de openstellingsscenario's voor lotto (cf. SEO, 2019), staatsloterij of beide (nieuw). Daarbij staat (meer) verruimde openstelling (meer) toetreding toe. Zelfs als bestaande aanbieders niet hun kosten en prijzen aanpassen resulteert dan marktgroei doordat nieuwe aanbieders zich op de markt gaan begeven.

Keuzes in vergunningsvoorwaarden en gedrag van aanbieders bij openstelling hebben materiële gevolgen voor marktuitskomsten

Een belangrijke afhankelijke in deze uitkomsten is dan de mate waarin aanbieders gedwongen worden hun spelaanbod aan te passen en/of ervoor kiezen om omzet te migreren naar een opengestelde vergunning. Hogere migratiepercentages impliceren in de regel grotere effecten, omdat in dat geval meer bedrijven te maken hebben met nieuwe vergunningseisen en de daarmee gepaard gaande krimp of groei van omzet, prijzen, afdrachten en belastingen. Dit betekent tevens grotere effecten voor de markt als geheel. Bijvoorbeeld: in het beleidsscenario 'Openstelling staatsloterij' dalen de afdrachten aan goede doelen, omdat vergunninghouders niet verplicht zijn aan goede

doelen af te dragen. Dit resulteert in een daling van de afdrachten aan goede doelen die bij 10 procent migratie - € 31 miljoen bedraagt (scenario met 15 procent afdrachten staat) en bij 100 procent migratie - € 461 miljoen bedraagt. Het verschil wordt verklaard doordat er meer loterijen na overstap te maken krijgen met het verdwijnen van de verplichte afdracht aan goede doelen.

Een tegengesteld effect kan uitgaan van keuzes in de vergunningsvoorwaarden. Voor zover er in de vergunningsvoorwaarden bij openstelling voor gekozen wordt om de voorwaarden knellender te maken (minder trekkingen) of aanvullende eisen te stellen (verplichte afdrachten) levert migratie naar de opengestelde vergunning voor de aanbieders minder op. De mate van migratie is in de scenarioanalyses een aanname en dus niet endogeen bepaald. Knellende vergunningsvoorwaarden kunnen impliceren dat er in de praktijk niet gemigreerd zal worden. Dit speelt met name rondom de openstelling van de lottovergunning. Voor zover aan de lotto-vergunning zwaardere eisen met betrekking tot de afdrachten gesteld worden (hogere afdrachtpercentages), terwijl eisen aan de prijzenpot gehandhaafd blijven, kan druk op dit marktsegment ontstaan gelet op de (historisch) hoge kosten binnen dit segment. Hoewel niet gemodelleerd, kunnen in bepaalde beleidsscenario's de werkelijke kosten en eisen aan prijzen en afdrachten niet verenigbaar blijken.

Winnaars en verliezers

Over de verschillende scenario's bestaan winnaars en verliezers in de zin dat waar spelers erop vooruitgaan (hoger prijzengeld) dit in de regel ten koste gaat van de goede doelen (afdrachten) of de overheid (belastingen en inkomsten vanuit de NLO). Deze herverdeling volgt grotendeels de ontwikkelingen in de markt.

Marktgroei als gevolg van openstelling is in de regel gunstig voor spelers. Nieuwe aanbieders vergroten de marktbrede prijzenpot autonoom. Zulke toenemende concurrentie bevat daarnaast een prikkel voor zittende aanbieders om hun prijzenpot eveneens aan te passen. Ook zij moeten dingen om de gunst van de consument en kunnen dat onder andere vergunningsvoorwaarden ook doen. Naar mate een groter deel van de markt opengesteld wordt en/of marktpartijen kiezen een groter deel van hun spelaanbod te migreren winnen spelers meer.

Marktkrimp als het gevolg van het aantrekken van de vergunningsvoorwaarden (door uniformering of het stellen van nieuwe/aanvullende eisen aan vergunningen) pakt voor spelers de andere kant op uit. Men kan daarmee minder prijzengeld geboden worden (daarom krimpt de markt ook).

Voor de rest van de markt is het met name de vraag hoe aanbieders de mutatie van de prijzenpot kunnen financieren. Dit kan uit verschillende bronnen: door minder winst te nemen, de kosten te verlagen of door verlaging van afdrachten aan goede doelen. De loterijen opereren zonder winst-oogmerk waardoor er geen sprake is van winst.²³ Mutaties in afdrachten, kosten en prijzengeld zijn dan effectief communicerende vaten.

In de regel nemen de opbrengsten voor goede doelen af met openstelling van de loterijenmarkt. Aanpassingen in de vergunningsvoorwaarden kunnen weliswaar enige tegendruk bieden, bijvoorbeeld door invoering van een verplicht uniform afdrachtpercentage voor goede doelen. De ruimte voor dergelijke compenserende maatregelen wordt wel begrensd door het feit dat de kosten in de

²³ Dit houdt in dat er geen uitkeringen zijn aan aandeelhouders. Alleen bij de staatsloterij is er boekhoudkundig sprake van een post 'onverdeeld resultaat'.

praktijk niet lager dan een (onbekende) ondergrens kunnen uitkomen om exploitatie rendabel te houden. Uittreding uit de markt is weliswaar niet gemodelleerd, maar vormt een risico op het moment dat de vergunningsvoorwaarden te sterk gaan knellen. Zo is het de vraag of een beleidsscenario waarin de lotto wordt opengesteld voor concurrentie en het afdrachtenpercentage omhoog gaat naar 40 procent in de praktijk wel haalbaar is, omdat dit alleen mogelijk is bij grote kostenreducties van de loterijen.

In theorie kunnen de gevolgen van een lager afdrachtenpercentage ook gecompenseerd worden door omzetgroei: de impact van de volumegroei op de afdrachten is dan sterker dan de reductie van het afdrachtpercentage. In de berekeningen voor deze update treedt dit effect ten dele op. In het uniform stelsel is de omzetgroei minder negatief bij een lager afdrachtpercentage, bijvoorbeeld 25 procent in plaats van 40 procent. Door toetreding blijven de afdrachten aan goede doelen echter vrijwel constant. De negatieve gevolgen van meer marktdynamiek voor de goede doelen kunnen dus worden beperkt door het afdrachtpercentage te optimaliseren.

Voor de overheid speelt een vergelijkbare dynamiek van concurrerende plussen en minnen. Groei van de prijzenpot impliceert direct een hogere ksb-opbrengst, met dien verstande dat voor zover de samenstelling van prijzenpakketten verschillen over marktsegmenten een lager effectief tarief van toepassing kan zijn. Effecten op de vennootschapsbelasting (Vpb) zijn veelal beperkt, met name omdat onder veel vergunningen de winst na afdrachten (aan goede doelen of de overheid) beperkt zijn. De overheid wordt dan het hardst geraakt in de scenario's die direct de afdrachten vanuit de staatsloterij aan de overheid beïnvloeden. Bij uniformering van de markt krimpen de afdrachten aan de overheid omdat de NLO hogere afdrachten aan goede doelen moet financieren. In een aantal van de openstellingsscenario's vervallen juist eisen aan afdrachten aan goede doelen waarmee onder aan de streep meer voor afdrachten aan de overheid overblijft. Tussen deze extremen zitten scenario's waarin een afdrachtplicht behouden blijft, maar de NLO zich wel voor toenemende concurrentie geplaatst ziet. Netto verliest de overheid hiermee fors bij uniformering van de markt, wint zij bij openstelling van de gehele markt, en zijn de effecten bij verdere openstelling van deelmarkten (zoals alleen de lotto of alleen de staatsloterij) ambigu en/of beperkt.

Noodzaak tot keuzes in de marktinrichting

Dit rapport laat net zoals SEO (2017) en SEO (2019) zien dat de herinrichting van de loterijenmarkt vooral een herverdeling impliceert. Openstelling kan de totale markt weliswaar groter maken, maar niet voldoende veel groter om alle belanghebbenden te compenseren ten opzichte van de status quo. Bij eventuele aanpassing van de marktregels voor de loterijen moet rekening worden gehouden met de spanning tussen de belangen van spelers, loterijen, goede doelen en overheid. Dit rapport laat zien dat het sparen van kool en geit niet mogelijk is. Dit herverdelingsprobleem is overigens in sommige gevallen ook nog groter dan sommige (sub)scenario's (die relatief veel compensatie bevatten of de last relatief evenwichtig verdelen) in dit rapport doen vermoeden, doordat in de praktijk aanbieders als gevolg van knellende vergunningsvoorwaarden en/of kostenstructuren niet in deze (sub)scenario's willen of kunnen selecteren.

Dit rapport geeft inzicht in de omvang van het herverdelingsprobleem, maar biedt er geen oplossing voor. De noodzaak tot keuzes in de marktinrichting is duidelijk, maar waar het aan ontbreekt is een toetssteen om de belangen van aanbieders, spelers, goede doelen en de overheid aan af te meten. Eén route hiervoor is een welvaartseconomische benadering waarin de marktinrichting

wordt afgestemd op de voorkeuren van consumenten. De Jong et al (2019) brengen de voorkeuren van spelers van loterijspelen in kaart. Consumenten hebben voorkeuren voor zowel prijzen als voor afdrachten aan goede doelen. Dit impliceert dat in een loterijenmarkt die recht doet aan maatschappelijke voorkeuren afdrachten bestaan naast concurrentie op prijs, terwijl de maatschappelijke welvaart wordt gemaximaliseerd. Nader onderzoek kan verkennen welke marktinrichting en vormgeving van vergunningsvoorwaarden het meest aansluit bij zo'n maximalisatie van maatschappelijke welvaart.

Literatuur

Tieben, B., Witteman, J., Hof B., Poort, J., Biesenbeek, C., & Buunk, E. (2017), Financiële consequenties beleidsopties herinrichting loterijmarkt, SEO-rapport 2017-23, Amsterdam.

Tieben, B., J. Witteman en B. Hof, (2019). *Financiële gevolgen herinrichting loterijenmarkt: Varianten voor een lottovergunning zonder wettelijke monopolie*, SEO-rapport, 2019-90, Amsterdam.

De Jong, G., C. Behrens en B. Tieben (2019), Voorkeuren en keuzegedrag van de Nederlandse loterijconsument, een vignettenanalyse, SEO-rapport 2019-88, Amsterdam.

Bijlage A Beschrijving beleidsscenario's

Scenario	Vergunningstype	Eisen aan afdrachten	Afdrachten*	Aantal trekkingen	Prijzenpercentage	Effectief KSB percentage
Referentie***	Staatsloterij	Afdrachten aan de staat	Als nu: 60%**	Als nu: 69	60 procent (jaarrekening NLO)	10 procent (KSA marktscan 2020)
	Lotto	Afdrachten aan sport/goede doelen	Als nu: 35%**			
	A-3	Afdrachten aan de staat	Als nu: 60%**			
Uniform Stelsel	Staatsloterij	Afdrachten aan sport/goede doelen	Als nu: 35%**	Als nu: 559	52 procent (SEO, 2019)	11 procent (KSA marktscan 2020)
	Lotto	Welzijn, sport, natuur en cultuur (mits ANBI status)	Als nu: 40%	Als nu: 69	36 procent (Jaarrekening Fairshare B.V.)	16 procent (jaarrekening NGDL)
	A-3					
Open Markt	Staatsloterij	Conform referentie	25, 33 & 40 procent	Ref.	58, 54, 51 procent	Ref.
	Lotto	Conform referentie	25, 33 & 40 procent	Ref.	42, 38, 35 procent	Ref.
	A-3	Conform referentie	25, 33 & 40 procent	Ref.	46, 42, 38 procent	Ref.
Openstelling Lotto	Staatsloterij	Conform referentie	Ref.	Ref.	71 procent	Ref.
	Lotto	Conform referentie	Ref.	Ref.	55 procent	Ref.
	A-3	Conform referentie	Ref.	Ref.	46 procent	Ref.
Openstelling Staatsloterij	Staatsloterij	Conform referentie	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
	Lotto	Conform referentie	Ref., 25 & 40 procent	487	55, 51, 44 procent	Ref.
	A-3	Conform referentie	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
Openstelling Lotto en Staatsloterij	Staatsloterij	Afdrachten aan de staat	15, 20 & 25 procent NLO: ook 60 procent van het resultaat	Ref.	64, 60, 58 procent	Ref.
	Lotto	Conform referentie	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
	A-3	Conform referentie	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
Openstelling Lotto en Staatsloterij	Staatsloterij	Afdrachten aan de staat	15 procent. NLO: ook 60 procent van het resultaat	Ref.	60 procent	Ref.
	Lotto	Conform referentie	Ref.	487.	55 procent	Ref.
	A-3	Conform referentie	Ref.	Ref.	46 procent	Ref.

Noten: * Als percentage van de bruto spelopbrengst, mits anders aangegeven. ** Als percentage van het resultaat voor belasting. *** De hier beschreven elementen betreffen de parameters zoals deze in de praktijk door de marktpartijen worden gehanteerd.

Bijlage B Gedragsreacties per scenario

Aanleiding voor gedragsreactie	Gedragsreactie
Economische groei (bbp)	Op basis van de regressieanalyse in SEO (2017) is verondersteld dat de omzet in de loterijenmarkt positief samenhangt met de gemiddelde groei van de economie. Als maatstaf hiervoor is de nominale groei van het bbp gebruikt. Deze groei is berekend op basis van ramingen van het CPB. De effecten van de coronacrisis zijn meegenomen in de voorspellingen van het CPB.
Introductie KOA	Introductie van wet KOA heeft tot gevolg dat de Totalisator en Toto van de markt verdwijnen, omdat deze loterijen als gevolg van online concurrentie niet meer winstgevend zijn.
Concurrentie	Toetreding van nieuwe aanbieders betekent een toename van de omzet in de loterijenmarkt als geheel, omdat de toetreders voor extra omzet zorgt. Toetreding betekent ook concurrentie voor bestaande aanbieders, die daardoor omzet mislopen. Dit concurrentie-effect is gemodelleerd op 25 procent voor de overige vergunninghouders gezamenlijk. Dit effect wordt verdeeld over deze concurrenten naar rato van hun omzetaandeel.
Substitutie	Bij verhoging van het uitkeringspercentage (prijzenpot) realiseren loterijen een hogere omzet als gevolg van het prijseffect: Een verhoging van de prijzenpot trekt meer spelers aan. We hanteren voor dit effect een prijselasticiteit van de vraag van -1 . De stijging in de omzet van deze loterij veroorzaakt vervolgens een daling in de omzet van zijn concurrenten. Dit is het substitutie effect. Het substitutie effect is gemodelleerd op 25 procent en werkt analoog aan het concurrentie-effect.
Aanpassingen in het afdrachtenpercentage	Veel van de doorgerekende varianten hebben een wijziging van het afdrachtenpercentage tot gevolg. De wijzigingen in het afdrachtenpercentage werken op de volgende manier door voor verschillende vergunninghouders: - Staatsloterij & lotto: een mutatie van het afdrachtenpercentage gaat voor 50 procent zitten in meer of minder prijzengeld voor de spelers en de overige 50 procent gaat naar het onverdeelde resultaat. Voor de NLO is eventueel extra onverdeeld resultaat opgenomen als een reservering; voor de overige vergunninghouders – toetreders, indien van toepassing – is aangenomen dat extra onverdeeld resultaat betekent dat zij de afdrachten aan goede doelen verhogen, aangezien de vergunninghouders geen winst mogen maken. - Artikel-3: een mutatie van het afdrachtenpercentage gaat voor 50 procent zitten in meer of minder prijzengeld voor de spelers en de overige 50 procent gaat zitten in de kosten van de artikel-3 loterij, omdat zij geen winst mogen maken. Dit betekent in de praktijk dat bijvoorbeeld de uitgaven voor reclame of salarissen stijgen of dalen bij een lager respectievelijk hoger afdrachtenpercentage.
Aanpassingen in het kostenpercentage	Veel van de doorgerekende varianten hebben een wijziging van het kostenpercentage tot gevolg. De wijzigingen in het kostenpercentage werken op de volgende manier door voor verschillende vergunninghouders: Staatsloterij & lotto: een mutatie van het kostenpercentage gaat voor 50 procent zitten in meer of minder prijzengeld voor de spelers en de overige 50 procent gaat naar het onverdeelde resultaat. Voor de NLO is eventueel extra onverdeeld resultaat opgenomen als een reservering; voor de

	overige vergunninghouders – toetreders, indien van toepassing - is aangenomen dat extra onverdeelde resultaat betekent dat zij de afdrachten aan goede doelen verhogen, aangezien de vergunninghouders geen winst mogen maken. • Artikel-3: een mutatie van het kostenpercentage gaat voor 50 procent zitten in meer of minder prijzengeld voor de spelers; de overige 50 procent wordt teruggesluisd naar de kosten van de artikel-3 loterij, omdat zij geen winst mogen maken. Dit betekent in de praktijk dat bijvoorbeeld de uitgaven voor reclame of salarissen stijgen of dalen bij een lager respectievelijk hoger kostenpercentage.
Migratie	Migratie betekent dat bestaande loterijen hun vergunning omruilen voor een andere loterijvergunning. Een artikel 3-loterij gaat bijvoorbeeld een loterij aanbieden op basis van een net verworven vergunning voor een lottospel. Deze migratie van loterijen is gemodelleerd als het verplaatsen van omzet tussen de marktsegmenten in de loterijmarkt. Bij 10 procent migratie wordt 10 procent van de omzet van een vergunninghouder verplaatst naar een ander type vergunning.
Aanpassingen aantal trekkingen	In diverse beleidsscenario's voor het lottospel wordt het aantal trekkingen verlaagd van 559 naar 487 (inclusief Lucky Day en 12 cijferspelen per jaar). Deze reductie is gemodelleerd als een daling van de omzet voor de lotto met 15 procent. Dit is dezelfde aanname als in SEO (2019).

Bijlage C Uniform Stelsel

Tabel C. 1 Uniform stelsel met 25% afdrachten

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ -95	€ -96	€ -93	€ -90	€ -90	€ -89	€ -90	€ -94	€ -96	€ -97	€ -102
De Nederlandse Loterij	€ -325	€ -342	€ -339	€ -344	€ -353	€ -363	€ -373	€ -384	€ -397	€ -411	€ -428
Nationale goede doelenloterijen	€ 230	€ 237	€ 235	€ 237	€ 242	€ 248	€ 255	€ 263	€ 271	€ 281	€ 292
Toetreders goede doelenloterijen	€ -	€ 9	€ 11	€ 17	€ 21	€ 26	€ 28	€ 28	€ 30	€ 34	€ 33
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
 Prijzengeld exclusief KSB	 € -75	 € -72	 € -69	 € -65	 € -63	 € -61	 € -62	 € -64	 € -65	 € -66	 € -70
 Inkomsten Staat	 € -60	 € -62	 € -61	 € -61	 € -62	 € -63	 € -64	 € -66	 € -68	 € -70	 € -73
KSB belasting	€ 7	€ 8	€ 8	€ 9	€ 10	€ 11	€ 12	€ 12	€ 13	€ 14	€ 14
Vennootschapsbelasting	€ 10	€ 10	€ 10	€ 10	€ 10	€ 11	€ 11	€ 11	€ 12	€ 12	€ 12
Afdrachten Staat	€ -105	€ -110	€ -109	€ -111	€ -113	€ -116	€ -119	€ -123	€ -127	€ -132	€ -137
Resultaat NLO	€ 29	€ 30	€ 30	€ 30	€ 31	€ 32	€ 33	€ 34	€ 35	€ 36	€ 37
 Afdrachten goede doelen	 € 20	 € 14	 € 12	 € 7	 € 4	 € 0	 € -1	 € -0	 € -2	 € -4	 € -2
Verplichte afdrachten	€ 82	€ 79	€ 76	€ 72	€ 70	€ 68	€ 68	€ 71	€ 72	€ 73	€ 77
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ -61	€ -64	€ -64	€ -64	€ -66	€ -68	€ -70	€ -72	€ -74	€ -77	€ -80
 Kosten	 € 19	 € 24	 € 25	 € 28	 € 32	 € 35	 € 37	 € 37	 € 39	 € 42	 € 43

Tabel C. 2 Uniform stelsel met 33% afdrachten

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ -240	€ -247	€ -245	€ -245	€ -250	€ -254	€ -260	€ -269	€ -277	€ -286	€ -298
De Nederlandse Loterij	€ -425	€ -447	€ -443	€ -449	€ -461	€ -473	€ -486	€ -500	€ -517	€ -536	€ -558
Nationale goede doelenloterijen	€ 184	€ 191	€ 189	€ 191	€ 195	€ 200	€ 205	€ 211	€ 218	€ 226	€ 235
Toetreders goede doelenloterijen	€ 1	€ 9	€ 10	€ 13	€ 16	€ 19	€ 20	€ 20	€ 22	€ 24	€ 24
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
 Prijzengeld exclusief KSB	 € -208	 € -214	 € -212	 € -212	 € -215	 € -218	 € -223	 € -231	 € -237	 € -245	 € -255
 Inkomsten Staat	 € -112	 € -117	 € -115	 € -116	 € -119	 € -122	 € -125	 € -129	 € -133	 € -137	 € -143
KSB belasting	€ -13	€ -13	€ -12	€ -12	€ -12	€ -12	€ -12	€ -12	€ -13	€ -13	€ -14
Vennootschapsbelasting	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2
Afdrachten Staat	€ -105	€ -110	€ -109	€ -111	€ -113	€ -116	€ -119	€ -123	€ -127	€ -132	€ -137
Resultaat NLO	€ 5	€ 5	€ 5	€ 5	€ 5	€ 5	€ 5	€ 5	€ 5	€ 6	€ 6
 Afdrachten goede doelen	 € 142	 € 146	 € 145	 € 144	 € 146	 € 149	 € 152	 € 157	 € 162	 € 167	 € 174
Verplichte afdrachten	€ 204	€ 211	€ 208	€ 209	€ 212	€ 217	€ 222	€ 229	€ 236	€ 243	€ 254
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ -61	€ -64	€ -64	€ -64	€ -66	€ -68	€ -70	€ -72	€ -74	€ -77	€ -80
 Kosten	 € -62	 € -63	 € -62	 € -62	 € -62	 € -63	 € -65	 € -67	 € -69	 € -71	 € -74

Tabel C. 3 Uniform stelsel met 40% afdrachten

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ -365	€ -380	€ -377	€ -381	€ -390	€ -399	€ -410	€ -422	€ -436	€ -451	€ -470
De Nederlandse Loterij	€ -514	€ -540	€ -535	€ -542	€ -556	€ -571	€ -586	€ -604	€ -624	€ -646	€ -673
Nationale goede doelenloterijen	€ 145	€ 151	€ 149	€ 151	€ 155	€ 159	€ 163	€ 168	€ 173	€ 179	€ 187
Toetreders goede doelenloterijen	€ 4	€ 9	€ 9	€ 10	€ 12	€ 13	€ 14	€ 14	€ 15	€ 16	€ 16
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
 Prijzengeld exclusief KSB	 € -317	 € -330	 € -328	 € -330	 € -338	 € -346	 € -355	 € -366	 € -377	 € -391	 € -407
 Inkomsten Staat	 € -150	 € -157	 € -155	 € -157	 € -161	 € -165	 € -169	 € -174	 € -180	 € -186	 € -194
KSB belasting	€ -29	€ -30	€ -29	€ -30	€ -30	€ -31	€ -32	€ -33	€ -34	€ -35	€ -36
Vennootschapsbelasting	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -5	€ -5	€ -5	€ -5	€ -5
Afdrachten Staat	€ -105	€ -110	€ -109	€ -111	€ -113	€ -116	€ -119	€ -123	€ -127	€ -132	€ -137
Resultaat NLO	€ -12	€ -12	€ -12	€ -13	€ -13	€ -13	€ -14	€ -14	€ -14	€ -15	€ -16
 Afdrachten goede doelen	 € 231	 € 242	 € 240	 € 244	 € 250	 € 257	 € 264	 € 272	 € 281	 € 291	 € 303
Verplichte afdrachten	€ 292	€ 306	€ 304	€ 308	€ 316	€ 325	€ 334	€ 343	€ 355	€ 368	€ 383
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ -61	€ -64	€ -64	€ -64	€ -66	€ -68	€ -70	€ -72	€ -74	€ -77	€ -80
 Kosten	 € -129	 € -135	 € -135	 € -137	 € -141	 € -145	 € -149	 € -154	 € -159	 € -165	 € -172

Bijlage D Open Markt

Tabel D. 1 Loterijenmarkt in open markt stelsel

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ 198	€ 289	€ 306	€ 365	€ 414	€ 465	€ 495	€ 498	€ 529	€ 550	€ 577
De Nederlandse Loterij	€ 36	€ 18	€ 14	€ 4	€ -4	€ -12	€ -15	€ -14	€ -17	€ -22	€ -20
Nationale goede doelenloterijen	€ 162	€ 150	€ 146	€ 138	€ 135	€ 131	€ 132	€ 138	€ 140	€ 141	€ 150
Toetreders goede doelenloterijen	€ -	€ 5	€ 7	€ 12	€ 16	€ 20	€ 22	€ 21	€ 24	€ 27	€ 26
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ 58	€ 70	€ 106	€ 134	€ 163	€ 178	€ 176	€ 192	€ 214	€ 210
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ 58	€ 70	€ 106	€ 134	€ 163	€ 178	€ 176	€ 192	€ 191	€ 210
 Prijzengeld exclusief KSB	 € 203	 € 266	 € 276	 € 315	 € 348	 € 383	 € 404	 € 409	 € 432	 € 449	 € 470
 Inkomsten Staat	 € 129	 € 151	 € 151	 € 158	 € 166	 € 175	 € 181	 € 185	 € 193	 € 200	 € 209
KSB belasting	€ 35	€ 42	€ 43	€ 48	€ 52	€ 56	€ 59	€ 60	€ 63	€ 66	€ 69
Vennootschapsbelasting	€ 50	€ 57	€ 58	€ 61	€ 65	€ 68	€ 71	€ 73	€ 76	€ 79	€ 82
Afdrachten Staat	€ -105	€ -110	€ -109	€ -111	€ -113	€ -116	€ -119	€ -123	€ -127	€ -132	€ -137
Resultaat NLO	€ 150	€ 161	€ 160	€ 160	€ 163	€ 166	€ 170	€ 176	€ 181	€ 187	€ 195
 Afdrachten goede doelen	 € -189	 € -210	 € -210	 € -220	 € -231	 € -243	 € -251	 € -257	 € -268	 € -281	 € -290
afdrachten artikel 3	€ -128	€ -145	€ -147	€ -156	€ -165	€ -175	€ -182	€ -186	€ -194	€ -204	€ -210
afdrachten Lotto	€ -61	€ -64	€ -64	€ -64	€ -66	€ -68	€ -70	€ -72	€ -74	€ -77	€ -80
 Kosten	 € 54	 € 73	 € 76	 € 89	 € 100	 € 111	 € 118	 € 119	 € 126	 € 133	 € 137

Bijlage E Openstelling Lotto

Tabel E. 1 Variant 1: Openstelling lotto, ongewijzigd afdrachten percentage, 10% migratie

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ 42	€ 88	€ 96	€ 125	€ 147	€ 171	€ 183	€ 183	€ 197	€ 216	€ 215
De Nederlandse Loterij	€ 15	€ 6	€ 4	€ -1	€ -5	€ -9	€ -11	€ -10	€ -12	€ -14	€ -13
Nationale goede doelenloterijen	€ 27	€ 20	€ 19	€ 15	€ 12	€ 10	€ 9	€ 10	€ 9	€ 7	€ 9
Toetreders goede doelenloterijen	€ -	€ 1	€ 1	€ 2	€ 3	€ 3	€ 4	€ 4	€ 4	€ 4	€ 4
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ 60	€ 72	€ 109	€ 137	€ 167	€ 182	€ 180	€ 195	€ 218	€ 215
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
 Prijzengeld exclusief KSB	 € 51	 € 77	 € 81	 € 96	 € 109	 € 123	 € 130	 € 131	 € 139	 € 151	 € 152
 Inkomsten Staat	 € 12	 € 14	 € 15	 € 16	 € 17	 € 18	 € 19	 € 20	 € 21	 € 22	 € 22
KSB belasting	€ 4	€ 6	€ 7	€ 9	€ 10	€ 11	€ 12	€ 12	€ 13	€ 14	€ 14
Vennootschapsbelasting	€ 0	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1
Afdrachten Staat	€ 8	€ 7	€ 7	€ 6	€ 6	€ 6	€ 6	€ 6	€ 6	€ 6	€ 6
Resultaat NLO	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
 Afdrachten goede doelen	 € -14	 € -7	 € -6	 € -1	 € 2	 € 5	 € 7	 € 6	 € 8	 € 10	 € 9
Verplichte afdrachten	€ -47	€ -55	€ -55	€ -59	€ -63	€ -67	€ -70	€ -71	€ -74	€ -78	€ -81
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ 33	€ 47	€ 50	€ 58	€ 65	€ 72	€ 77	€ 77	€ 82	€ 88	€ 89
 Kosten	 € -8	 € 4	 € 6	 € 13	 € 19	 € 24	 € 27	 € 27	 € 29	 € 33	 € 32

Tabel E. 2 Variant 1: Openstelling lotto, ongewijzigd afdrachten percentage, 50% migratie

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ 146	€ 197	€ 205	€ 238	€ 265	€ 294	€ 311	€ 314	€ 333	€ 358	€ 362
De Nederlandse Loterij	€ -6	€ -17	€ -19	€ -25	€ -29	€ -34	€ -37	€ -36	€ -39	€ -43	€ -43
Nationale goede doelenloterijen	€ 152	€ 148	€ 145	€ 142	€ 142	€ 142	€ 144	€ 149	€ 153	€ 156	€ 164
Toetreders goede doelenloterijen	€ -	€ 6	€ 8	€ 13	€ 17	€ 21	€ 23	€ 23	€ 25	€ 28	€ 28
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ 59	€ 71	€ 107	€ 136	€ 165	€ 180	€ 178	€ 194	€ 216	€ 213
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Prijzengeld exclusief KSB	€ 187	€ 223	€ 227	€ 249	€ 269	€ 290	€ 303	€ 308	€ 323	€ 343	€ 351
Inkomsten Staat	€ 18	€ 21	€ 21	€ 23	€ 24	€ 26	€ 27	€ 27	€ 28	€ 30	€ 31
KSB belasting	€ 11	€ 14	€ 14	€ 16	€ 18	€ 20	€ 21	€ 21	€ 22	€ 24	€ 24
Vennootschapsbelasting	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 3	€ 3	€ 3	€ 3	€ 3	€ 3
Afdrachten Staat	€ 6	€ 5	€ 4	€ 4	€ 4	€ 3	€ 3	€ 3	€ 3	€ 3	€ 3
Resultaat NLO	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Afdrachten goede doelen	€ -82	€ -83	€ -81	€ -80	€ -81	€ -81	€ -83	€ -86	€ -88	€ -90	€ -95
Verplichte afdrachten	€ -230	€ -253	€ -254	€ -267	€ -280	€ -294	€ -305	€ -312	€ -325	€ -341	€ -352
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ 147	€ 171	€ 173	€ 187	€ 200	€ 213	€ 222	€ 227	€ 237	€ 251	€ 257
Kosten	€ 22	€ 35	€ 38	€ 46	€ 53	€ 60	€ 64	€ 65	€ 69	€ 75	€ 75

Tabel E. 3 Variant 1: Openstelling lotto, ongewijzigd afdrachten percentage, 100% migratie

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ 279	€ 333	€ 341	€ 379	€ 413	€ 449	€ 471	€ 478	€ 503	€ 536	€ 546
De Nederlandse Loterij	€ -53	€ -67	€ -68	€ -75	€ -81	€ -88	€ -92	€ -93	€ -98	€ -104	€ -106
Nationale goede doelenloterijen	€ 332	€ 332	€ 327	€ 325	€ 328	€ 332	€ 339	€ 351	€ 361	€ 371	€ 388
Toetreders goede doelenloterijen	€ -	€ 11	€ 14	€ 25	€ 33	€ 42	€ 46	€ 45	€ 49	€ 56	€ 55
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ 56	€ 68	€ 105	€ 133	€ 162	€ 177	€ 175	€ 191	€ 213	€ 209
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
 Prijzengeld exclusief KSB	 € 353	 € 399	 € 404	 € 433	 € 461	 € 491	 € 511	 € 522	 € 545	 € 575	 € 591
 Inkomsten Staat	 € 24	 € 26	 € 26	 € 28	 € 30	 € 32	 € 33	 € 34	 € 36	 € 38	 € 39
KSB belasting	€ 19	€ 23	€ 23	€ 26	€ 28	€ 30	€ 31	€ 32	€ 33	€ 36	€ 36
Vennootschapsbelasting	€ 3	€ 4	€ 4	€ 4	€ 4	€ 5	€ 5	€ 5	€ 5	€ 5	€ 5
Afdrachten Staat	€ 1	€ -0	€ -1	€ -1	€ -2	€ -2	€ -3	€ -2	€ -3	€ -3	€ -3
Resultaat NLO	€ 0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0
 Afdrachten goede doelen	 € -159	 € -168	 € -167	 € -170	 € -175	 € -180	 € -185	 € -191	 € -197	 € -205	 € -213
Verplichte afdrachten	€ -448	€ -491	€ -493	€ -515	€ -540	€ -567	€ -587	€ -601	€ -626	€ -655	€ -676
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ 289	€ 323	€ 326	€ 345	€ 365	€ 387	€ 402	€ 410	€ 428	€ 451	€ 464
 Kosten	 € 62	 € 76	 € 78	 € 88	 € 97	 € 106	 € 112	 € 113	 € 119	 € 128	 € 130

Tabel E. 4 Variant 2: Openstelling lotto, ongewijzigd afdrachten percentage, 10% migratie, 15% minder trekkingen

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ -42	€ -9	€ -1	€ 20	€ 36	€ 53	€ 60	€ 58	€ 65	€ 77	€ 73
De Nederlandse Loterij	€ -47	€ -58	€ -59	€ -65	€ -70	€ -75	€ -78	€ -80	€ -84	€ -89	€ -91
Nationale goede doelenloterijen	€ 5	€ -2	€ -3	€ -7	€ -11	€ -14	€ -15	€ -15	€ -17	€ -19	€ -18
Toetreders goede doelenloterijen	€ -	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ 51	€ 61	€ 92	€ 116	€ 142	€ 155	€ 153	€ 166	€ 185	€ 182
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Prijzengeld exclusief KSB	€ 10	€ 29	€ 33	€ 45	€ 55	€ 65	€ 70	€ 70	€ 75	€ 83	€ 82
Inkomsten Staat	€ -1	€ 0	€ 1	€ 1	€ 2	€ 3	€ 3	€ 3	€ 3	€ 4	€ 4
KSB belasting	€ -1	€ 1	€ 1	€ 2	€ 3	€ 4	€ 5	€ 5	€ 5	€ 6	€ 6
Vennootschapsbelasting	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1
Afdrachten Staat	€ 0	€ -1	€ -1	€ -1	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2	€ -3	€ -3	€ -3
Resultaat NLO	€ 0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0
Afdrachten goede doelen	€ -23	€ -18	€ -17	€ -14	€ -12	€ -10	€ -9	€ -10	€ -9	€ -8	€ -10
Verplichte afdrachten	€ -47	€ -55	€ -55	€ -59	€ -63	€ -67	€ -70	€ -71	€ -74	€ -78	€ -81
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ 25	€ 36	€ 38	€ 45	€ 51	€ 57	€ 61	€ 61	€ 65	€ 70	€ 71
Kosten	€ -29	€ -20	€ -18	€ -13	€ -9	€ -5	€ -4	€ -5	€ -3	€ -1	€ -3

Tabel E. 5 Variant 2: Openstelling lotto, ongewijzigd afdrachten percentage, 50% migratie, 15% minder trekkingen

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ -24	€ 7	€ 14	€ 36	€ 53	€ 70	€ 78	€ 76	€ 85	€ 97	€ 94
De Nederlandse Loterij	€ -67	€ -80	€ -81	€ -87	€ -93	€ -99	€ -103	€ -105	€ -110	€ -116	€ -119
Nationale goede doelenloterijen	€ 43	€ 36	€ 34	€ 30	€ 27	€ 25	€ 24	€ 26	€ 25	€ 24	€ 27
Toetreders goede doelenloterijen	€ -	€ 0	€ 0	€ 2	€ 3	€ 4	€ 4	€ 4	€ 4	€ 5	€ 5
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ 50	€ 60	€ 91	€ 115	€ 140	€ 153	€ 152	€ 165	€ 184	€ 181
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Prijzengeld exclusief KSB	€ 104	€ 130	€ 134	€ 150	€ 165	€ 180	€ 189	€ 191	€ 202	€ 215	€ 219
Inkomsten Staat	€ 0	€ 1	€ 1	€ 2	€ 3	€ 4	€ 4	€ 4	€ 4	€ 5	€ 5
KSB belasting	€ 1	€ 3	€ 3	€ 4	€ 5	€ 6	€ 7	€ 7	€ 8	€ 8	€ 8
Vennootschapsbelasting	€ 1	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2
Afdrachten Staat	€ -2	€ -3	€ -3	€ -4	€ -4	€ -5	€ -5	€ -5	€ -5	€ -6	€ -6
Resultaat NLO	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0
Afdrachten goede doelen	€ -108	€ -112	€ -111	€ -112	€ -115	€ -118	€ -121	€ -124	€ -128	€ -133	€ -138
Verplichte afdrachten	€ -230	€ -253	€ -254	€ -267	€ -280	€ -294	€ -305	€ -312	€ -325	€ -341	€ -352
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ 121	€ 141	€ 143	€ 155	€ 165	€ 177	€ 185	€ 188	€ 197	€ 208	€ 213
Kosten	€ -20	€ -12	€ -10	€ -4	€ -0	€ 4	€ 6	€ 5	€ 7	€ 10	€ 8

Tabel E. 6 Variant 2: Openstelling lotto, ongewijzigd afdrachten percentage, 100% migratie, 15% minder trekkingen

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ 2	€ 29	€ 36	€ 59	€ 76	€ 94	€ 103	€ 102	€ 111	€ 125	€ 122
De Nederlandse Loterij	€ -112	€ -126	€ -127	€ -134	€ -142	€ -149	€ -155	€ -158	€ -165	€ -174	€ -179
Nationale goede doelenloterijen	€ 114	€ 108	€ 105	€ 101	€ 100	€ 99	€ 100	€ 104	€ 106	€ 107	€ 113
Toetreders goede doelenloterijen	€ -	€ -1	€ -0	€ 3	€ 5	€ 7	€ 8	€ 8	€ 9	€ 10	€ 9
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ 48	€ 58	€ 89	€ 113	€ 138	€ 151	€ 149	€ 162	€ 181	€ 178
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Prijzengeld exclusief KSB	€ 217	€ 250	€ 254	€ 276	€ 296	€ 317	€ 331	€ 337	€ 353	€ 374	€ 383
Inkomsten Staat	€ -1	€ -0	€ 0	€ 1	€ 2	€ 2	€ 3	€ 3	€ 3	€ 3	€ 3
KSB belasting	€ 3	€ 5	€ 5	€ 7	€ 8	€ 9	€ 10	€ 10	€ 10	€ 11	€ 11
Vennootschapsbelasting	€ 3	€ 3	€ 3	€ 3	€ 3	€ 4	€ 4	€ 4	€ 4	€ 4	€ 4
Afdrachten Staat	€ -6	€ -8	€ -8	€ -8	€ -9	€ -10	€ -10	€ -10	€ -11	€ -12	€ -12
Resultaat NLO	€ -0	€ -0	€ -0	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1
Afdrachten goede doelen	€ -207	€ -221	€ -220	€ -226	€ -234	€ -243	€ -250	€ -257	€ -267	€ -278	€ -288
Verplichte afdrachten	€ -448	€ -491	€ -493	€ -515	€ -540	€ -567	€ -587	€ -601	€ -626	€ -655	€ -676
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ 241	€ 270	€ 272	€ 289	€ 306	€ 324	€ 337	€ 344	€ 359	€ 378	€ 388
Kosten	€ -8	€ -0	€ 2	€ 8	€ 13	€ 17	€ 20	€ 19	€ 21	€ 25	€ 24

Tabel E. 7 Variant 3: Openstelling lotto, 25% afdrachten, 10% migratie, 15% minder trekkingen

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ -64	€ -30	€ -22	€ -0	€ 16	€ 32	€ 40	€ 36	€ 43	€ 55	€ 49
De Nederlandse Loterij	€ -69	€ -80	€ -80	€ -86	€ -91	€ -96	€ -100	€ -102	€ -107	€ -113	€ -116
Nationale goede doelenloterijen	€ 5	€ -2	€ -3	€ -7	€ -10	€ -13	€ -14	€ -14	€ -15	€ -18	€ -17
Toetreders goede doelenloterijen	€ -	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ 52	€ 62	€ 93	€ 117	€ 142	€ 155	€ 153	€ 166	€ 185	€ 183
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Prijzengeld exclusief KSB	€ -15	€ 2	€ 6	€ 17	€ 25	€ 34	€ 38	€ 37	€ 41	€ 48	€ 46
Inkomsten Staat	€ -14	€ -14	€ -13	€ -12	€ -12	€ -12	€ -12	€ -13	€ -13	€ -13	€ -14
KSB belasting	€ -4	€ -2	€ -2	€ -1	€ -0	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 2	€ 2
Vennootschapsbelasting	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Afdrachten Staat	€ -9	€ -11	€ -11	€ -11	€ -12	€ -12	€ -13	€ -13	€ -14	€ -14	€ -15
Resultaat NLO	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1
Afdrachten goede doelen	€ -0	€ 7	€ 9	€ 13	€ 17	€ 21	€ 23	€ 22	€ 24	€ 27	€ 27
Verplichte afdrachten	€ -14	€ -16	€ -16	€ -17	€ -19	€ -20	€ -20	€ -21	€ -22	€ -23	€ -24
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ 14	€ 23	€ 25	€ 31	€ 35	€ 40	€ 43	€ 43	€ 46	€ 50	€ 50
Kosten	€ -34	€ -26	€ -24	€ -18	€ -14	€ -11	€ -9	€ -11	€ -9	€ -7	€ -9

Tabel E. 8 Variant 3: Openstelling lotto, 25% afdrachten, 50% migratie, 15% minder trekkingen

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ -62	€ -31	€ -23	€ -1	€ 14	€ 31	€ 38	€ 35	€ 42	€ 53	€ 47
De Nederlandse Loterij	€ -85	€ -97	€ -98	€ -104	€ -110	€ -116	€ -120	€ -123	€ -128	€ -135	€ -139
Nationale goede doelenloterijen	€ 23	€ 16	€ 15	€ 11	€ 8	€ 5	€ 4	€ 5	€ 4	€ 2	€ 4
Toetreders goede doelenloterijen	€ -	€ -1	€ -1	€ -0	€ 0	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ 51	€ 61	€ 92	€ 116	€ 141	€ 154	€ 152	€ 165	€ 184	€ 182
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Prijzengeld exclusief KSB	€ 57	€ 79	€ 83	€ 98	€ 109	€ 122	€ 129	€ 130	€ 138	€ 149	€ 151
Inkomsten Staat	€ -16	€ -15	€ -15	€ -14	€ -14	€ -14	€ -14	€ -15	€ -15	€ -15	€ -16
KSB belasting	€ -5	€ -3	€ -3	€ -2	€ -1	€ -0	€ -0	€ -0	€ 0	€ 1	€ 0
Vennootschapsbelasting	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 2	€ 2	€ 2
Afdrachten Staat	€ -11	€ -12	€ -12	€ -13	€ -13	€ -14	€ -15	€ -15	€ -16	€ -16	€ -17
Resultaat NLO	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1
Afdrachten goede doelen	€ -73	€ -73	€ -72	€ -70	€ -71	€ -71	€ -73	€ -75	€ -77	€ -79	€ -83
Verplichte afdrachten	€ -164	€ -180	€ -180	€ -188	€ -197	€ -207	€ -214	€ -219	€ -228	€ -239	€ -247
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ 91	€ 107	€ 109	€ 118	€ 126	€ 136	€ 142	€ 144	€ 151	€ 160	€ 164
Kosten	€ -30	€ -22	€ -20	€ -14	€ -10	€ -6	€ -5	€ -6	€ -4	€ -2	€ -4

Tabel E. 9 Variant 3: Openstelling lotto, 25% afdrachten, 100% migratie, 15% minder trekkingen

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ -56	€ -30	€ -22	€ -1	€ 15	€ 31	€ 38	€ 35	€ 42	€ 53	€ 47
De Nederlandse Loterij	€ -123	€ -136	€ -137	€ -143	€ -151	€ -158	€ -164	€ -168	€ -175	€ -183	€ -189
Nationale goede doelenloterijen	€ 66	€ 60	€ 58	€ 54	€ 52	€ 49	€ 49	€ 52	€ 52	€ 52	€ 56
Toetreders goede doelenloterijen	€ -	€ -3	€ -2	€ -1	€ -0	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 2	€ 1
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ 49	€ 59	€ 90	€ 114	€ 139	€ 152	€ 150	€ 163	€ 182	€ 179
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
 Prijzengeld exclusief KSB	 € 143	 € 171	 € 175	 € 193	 € 210	 € 227	 € 238	 € 242	 € 254	 € 270	 € 276
 Inkomsten Staat	 € -19	 € -19	 € -19	 € -18	 € -18	 € -18	 € -19	 € -19	 € -20	 € -20	 € -21
KSB belasting	€ -6	€ -5	€ -4	€ -3	€ -3	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2	€ -1	€ -2
Vennootschapsbelasting	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 3	€ 3	€ 3	€ 3	€ 3	€ 3
Afdrachten Staat	€ -15	€ -16	€ -16	€ -17	€ -17	€ -18	€ -19	€ -19	€ -20	€ -21	€ -22
Resultaat NLO	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1
 Afdrachten goede doelen	 € -157	 € -166	 € -165	 € -168	 € -173	 € -179	 € -184	 € -189	 € -196	 € -203	 € -211
Verplichte afdrachten	€ -343	€ -375	€ -376	€ -393	€ -412	€ -431	€ -447	€ -457	€ -476	€ -498	€ -514
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ 186	€ 209	€ 211	€ 225	€ 238	€ 253	€ 263	€ 268	€ 280	€ 295	€ 303
 Kosten	 € -23	 € -16	 € -13	 € -8	 € -3	 € 1	 € 3	 € 1	 € 3	 € 6	 € 4

Tabel E. 10 Variant 4: Openstelling lotto, 40% afdrachten, 10% migratie, 15% minder trekkingen

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ -111	€ -75	€ -66	€ -44	€ -28	€ -11	€ -5	€ -10	€ -4	€ 6	€ -1
De Nederlandse Loterij	€ -115	€ -126	€ -126	€ -131	€ -136	€ -142	€ -147	€ -151	€ -157	€ -164	€ -169
Nationale goede doelenloterijen	€ 4	€ -1	€ -2	€ -6	€ -8	€ -10	€ -12	€ -11	€ -13	€ -14	€ -14
Toetreders goede doelenloterijen	€ -	€ 0	€ -0	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -1	€ -2	€ -2
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ 52	€ 62	€ 93	€ 117	€ 142	€ 155	€ 154	€ 167	€ 186	€ 183
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
 Prijzengeld exclusief KSB	 € -63	 € -49	 € -46	 € -37	 € -31	 € -25	 € -23	 € -26	 € -24	 € -21	 € -25
 Inkomsten Staat	 € -39	 € -39	 € -38	 € -38	 € -38	 € -39	 € -39	 € -41	 € -42	 € -43	 € -45
KSB belasting	€ -10	€ -8	€ -8	€ -7	€ -7	€ -6	€ -6	€ -6	€ -6	€ -6	€ -7
Vennootschapsbelasting	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0	€ -0
Afdrachten Staat	€ -27	€ -28	€ -28	€ -28	€ -29	€ -30	€ -31	€ -32	€ -33	€ -34	€ -36
Resultaat NLO	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2
 Afdrachten goede doelen	 € 37	 € 51	 € 53	 € 61	 € 67	 € 74	 € 79	 € 79	 € 84	 € 90	 € 91
Verplichte afdrachten	€ 43	€ 52	€ 53	€ 58	€ 62	€ 67	€ 70	€ 71	€ 75	€ 79	€ 81
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ -6	€ -1	€ -0	€ 3	€ 5	€ 7	€ 8	€ 8	€ 9	€ 11	€ 10
 Kosten	 € -47	 € -38	 € -35	 € -30	 € -26	 € -22	 € -21	 € -23	 € -22	 € -20	 € -23

Tabel E. 11 Variant 4: Openstelling lotto, 40% afdrachten, 50% migratie, 15% minder trekkingen

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ -143	€ -111	€ -102	€ -81	€ -68	€ -53	€ -48	€ -54	€ -50	€ -42	€ -51
De Nederlandse Loterij	€ -124	€ -135	€ -135	€ -140	€ -146	€ -153	€ -158	€ -162	€ -168	€ -176	€ -182
Nationale goede doelenloterijen	€ -19	€ -25	€ -26	€ -30	€ -33	€ -36	€ -38	€ -39	€ -41	€ -44	€ -44
Toetreders goede doelenloterijen	€ -	€ -2	€ -3	€ -4	€ -5	€ -6	€ -7	€ -7	€ -7	€ -8	€ -8
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ 52	€ 62	€ 93	€ 117	€ 142	€ 155	€ 153	€ 166	€ 185	€ 183
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Prijzengeld exclusief KSB	€ -35	€ -19	€ -15	€ -5	€ 2	€ 10	€ 13	€ 11	€ 15	€ 20	€ 17
Inkomsten Staat	€ -45	€ -46	€ -45	€ -45	€ -46	€ -47	€ -48	€ -49	€ -51	€ -52	€ -55
KSB belasting	€ -16	€ -15	€ -15	€ -14	€ -14	€ -14	€ -14	€ -14	€ -15	€ -15	€ -16
Vennootschapsbelasting	€ -0	€ -0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Afdrachten Staat	€ -27	€ -29	€ -29	€ -29	€ -30	€ -31	€ -32	€ -33	€ -34	€ -35	€ -37
Resultaat NLO	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2
Afdrachten goede doelen	€ -12	€ -3	€ -1	€ 4	€ 8	€ 12	€ 14	€ 13	€ 15	€ 18	€ 17
Verplichte afdrachten	€ -45	€ -44	€ -43	€ -43	€ -43	€ -43	€ -44	€ -46	€ -47	€ -48	€ -50
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ 33	€ 41	€ 42	€ 47	€ 51	€ 55	€ 58	€ 59	€ 62	€ 66	€ 67
Kosten	€ -51	€ -43	€ -41	€ -35	€ -32	€ -28	€ -27	€ -29	€ -29	€ -27	€ -30

Tabel E.12: Variant 4: Openstelling lotto, 40% afdrachten, 100% migratie, 15% minder trekkingen

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ -181	€ -155	€ -147	€ -128	€ -116	€ -104	€ -101	€ -108	€ -106	€ -101	€ -112
De Nederlandse Loterij	€ -144	€ -156	€ -156	€ -162	€ -169	€ -176	€ -182	€ -186	€ -193	€ -202	€ -209
Nationale goede doelenloterijen	€ -37	€ -44	€ -45	€ -49	€ -53	€ -57	€ -59	€ -60	€ -63	€ -67	€ -68
Toetreders goede doelenloterijen	€ -	€ -6	€ -6	€ -9	€ -11	€ -13	€ -14	€ -14	€ -15	€ -16	€ -16
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ 51	€ 61	€ 92	€ 116	€ 141	€ 154	€ 152	€ 165	€ 184	€ 182
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
 Prijzengeld exclusief KSB	 € -1	 € 17	 € 21	 € 32	 € 41	 € 51	 € 56	 € 55	 € 60	 € 67	 € 66
 Inkomsten Staat	 € -54	 € -55	 € -55	 € -55	 € -56	 € -58	 € -59	 € -61	 € -63	 € -65	 € -68
KSB belasting	€ -23	€ -23	€ -23	€ -23	€ -23	€ -23	€ -24	€ -24	€ -25	€ -26	€ -27
Vennootschapsbelasting	€ 0	€ 0	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1
Afdrachten Staat	€ -29	€ -30	€ -30	€ -31	€ -32	€ -33	€ -34	€ -35	€ -36	€ -38	€ -39
Resultaat NLO	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2	€ -2
 Afdrachten goede doelen	 € -70	 € -68	 € -66	 € -64	 € -63	 € -62	 € -63	 € -65	 € -67	 € -68	 € -72
Verplichte afdrachten	€ -151	€ -160	€ -160	€ -164	€ -170	€ -177	€ -182	€ -187	€ -194	€ -202	€ -209
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ 80	€ 93	€ 94	€ 101	€ 107	€ 114	€ 119	€ 122	€ 127	€ 134	€ 138
 Kosten	 € -56	 € -49	 € -46	 € -41	 € -38	 € -35	 € -34	 € -37	 € -36	 € -35	 € -39

Bijlage F Openstelling staatsloterij

Tabel F. 1 Variant 1: Openstelling STL, 15% afdrachten, 10% migratie

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ -46	€ 1	€ 11	€ 41	€ 63	€ 86	€ 98	€ 94	€ 106	€ 99	€ 117
De Nederlandse Loterij	€ -107	€ -121	€ -121	€ -127	€ -133	€ -139	€ -144	€ -148	€ -154	€ -161	€ -166
Nationale goede doelenloterijen	€ 61	€ 57	€ 56	€ 53	€ 52	€ 51	€ 51	€ 53	€ 54	€ 54	€ 58
Toetreders goede doelenloterijen	€ -	€ 3	€ 4	€ 5	€ 6	€ 7	€ 8	€ 8	€ 8	€ 9	€ 9
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ 61	€ 73	€ 110	€ 138	€ 168	€ 183	€ 181	€ 196	€ 196	€ 216
Prijzengeld exclusief KSB	€ -31	€ -1	€ 5	€ 24	€ 39	€ 54	€ 61	€ 59	€ 66	€ 63	€ 73
Inkomsten Staat	€ 79	€ 96	€ 98	€ 107	€ 116	€ 124	€ 130	€ 132	€ 139	€ 142	€ 151
KSB belasting	€ -6	€ -3	€ -2	€ -1	€ 1	€ 2	€ 3	€ 2	€ 3	€ 2	€ 3
Vennootschapsbelasting	€ 2	€ 3	€ 3	€ 4	€ 5	€ 5	€ 6	€ 6	€ 6	€ 6	€ 7
Afdrachten Staat	€ 85	€ 99	€ 100	€ 106	€ 113	€ 120	€ 125	€ 128	€ 133	€ 137	€ 144
Resultaat NLO	€ -2	€ -3	€ -3	€ -3	€ -3	€ -3	€ -3	€ -3	€ -3	€ -3	€ -4
Afdrachten goede doelen	€ -43	€ -44	€ -43	€ -43	€ -44	€ -45	€ -46	€ -48	€ -49	€ -53	€ -53
Verplichte afdrachten	€ -27	€ -27	€ -26	€ -26	€ -26	€ -27	€ -27	€ -28	€ -29	€ -32	€ -31
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ -16	€ -17	€ -17	€ -17	€ -18	€ -19	€ -19	€ -20	€ -20	€ -21	€ -22
Kosten	€ -52	€ -51	€ -50	€ -48	€ -48	€ -47	€ -48	€ -50	€ -51	€ -55	€ -55

Tabel F. 2 Variant 1: Openstelling STL, 15% afdrachten, 50% migratie

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ 102	€ 156	€ 167	€ 203	€ 232	€ 263	€ 280	€ 281	€ 300	€ 302	€ 327
De Nederlandse Loterij	€ -137	€ -153	€ -153	€ -160	€ -167	€ -175	€ -181	€ -185	€ -193	€ -202	€ -208
Nationale goede doelenloterijen	€ 239	€ 239	€ 235	€ 234	€ 236	€ 239	€ 244	€ 252	€ 259	€ 266	€ 279
Toetreders goede doelenloterijen	€ -	€ 11	€ 13	€ 21	€ 27	€ 33	€ 36	€ 35	€ 39	€ 43	€ 42
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ 60	€ 71	€ 108	€ 136	€ 166	€ 181	€ 179	€ 194	€ 194	€ 214
Prijzengeld exclusief KSB	€ 183	€ 228	€ 235	€ 264	€ 289	€ 315	€ 332	€ 336	€ 354	€ 365	€ 385
Inkomsten Staat	€ 192	€ 218	€ 220	€ 234	€ 249	€ 264	€ 274	€ 280	€ 292	€ 303	€ 317
KSB belasting	€ 5	€ 8	€ 9	€ 11	€ 13	€ 14	€ 16	€ 16	€ 17	€ 17	€ 18
Vennootschapsbelasting	€ 12	€ 15	€ 15	€ 16	€ 17	€ 18	€ 19	€ 19	€ 20	€ 21	€ 22
Afdrachten Staat	€ 177	€ 198	€ 200	€ 211	€ 222	€ 234	€ 243	€ 248	€ 259	€ 269	€ 280
Resultaat NLO	€ -3	€ -3	€ -3	€ -3	€ -3	€ -3	€ -3	€ -3	€ -3	€ -4	€ -4
Afdrachten goede doelen	€ -178	€ -192	€ -192	€ -199	€ -207	€ -215	€ -222	€ -228	€ -237	€ -249	€ -256
Verplichte afdrachten	€ -161	€ -174	€ -174	€ -180	€ -187	€ -195	€ -201	€ -207	€ -215	€ -226	€ -232
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ -17	€ -19	€ -18	€ -19	€ -20	€ -20	€ -21	€ -21	€ -22	€ -23	€ -24
Kosten	€ -95	€ -99	€ -98	€ -98	€ -100	€ -102	€ -105	€ -108	€ -111	€ -118	€ -120

Tabel F. 3 Variant 1: Openstelling STL, 15% afdrachten, 100% migratie

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ 293	€ 351	€ 361	€ 405	€ 443	€ 483	€ 508	€ 515	€ 543	€ 555	€ 589
De Nederlandse Loterij	€ -206	€ -225	€ -225	€ -232	€ -242	€ -252	€ -260	€ -267	€ -277	€ -290	€ -300
Nationale goede doelenloterijen	€ 498	€ 504	€ 497	€ 497	€ 505	€ 513	€ 525	€ 542	€ 558	€ 575	€ 601
Toetreders goede doelenloterijen	€ -	€ 16	€ 21	€ 36	€ 48	€ 60	€ 66	€ 65	€ 71	€ 80	€ 78
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ 56	€ 68	€ 104	€ 132	€ 162	€ 177	€ 175	€ 190	€ 190	€ 209
Prijzengeld exclusief KSB	€ 444	€ 505	€ 512	€ 552	€ 590	€ 631	€ 658	€ 670	€ 702	€ 728	€ 760
Inkomsten Staat	€ 327	€ 363	€ 365	€ 385	€ 406	€ 429	€ 445	€ 455	€ 475	€ 493	€ 513
KSB belasting	€ 18	€ 22	€ 22	€ 25	€ 27	€ 30	€ 32	€ 32	€ 34	€ 35	€ 37
Vennootschapsbelasting	€ 25	€ 28	€ 29	€ 30	€ 32	€ 34	€ 35	€ 36	€ 38	€ 39	€ 41
Afdrachten Staat	€ 287	€ 316	€ 317	€ 333	€ 350	€ 369	€ 382	€ 391	€ 407	€ 424	€ 440
Resultaat NLO	€ -3	€ -3	€ -3	€ -3	€ -3	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4
Afdrachten goede doelen	€ -333	€ -362	€ -363	€ -377	€ -393	€ -411	€ -425	€ -436	€ -453	€ -475	€ -489
Verplichte afdrachten	€ -313	€ -341	€ -341	€ -355	€ -370	€ -387	€ -400	€ -410	€ -426	€ -448	€ -461
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ -20	€ -22	€ -22	€ -22	€ -23	€ -24	€ -25	€ -25	€ -26	€ -27	€ -28
Kosten	€ -146	€ -155	€ -154	€ -157	€ -162	€ -166	€ -171	€ -176	€ -182	€ -192	€ -197

Tabel F. 4 Variant 2: Openstelling STL, 20% afdrachten, 10% migratie

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ -91	€ -44	€ -33	€ -4	€ 18	€ 41	€ 51	€ 46	€ 56	€ 47	€ 63
De Nederlandse Loterij	€ -158	€ -174	€ -173	€ -179	€ -186	€ -194	€ -200	€ -205	€ -213	€ -223	€ -230
Nationale goede doelenloterijen	€ 66	€ 64	€ 62	€ 60	€ 59	€ 59	€ 59	€ 62	€ 63	€ 63	€ 68
Toetreders goede doelenloterijen	€ 0	€ 4	€ 4	€ 5	€ 6	€ 8	€ 8	€ 8	€ 9	€ 9	€ 10
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ 62	€ 73	€ 110	€ 138	€ 168	€ 183	€ 181	€ 197	€ 197	€ 216
Prijzengeld exclusief KSB	€ -75	€ -48	€ -41	€ -24	€ -11	€ 2	€ 8	€ 4	€ 9	€ 5	€ 12
Inkomsten Staat	€ 88	€ 109	€ 111	€ 122	€ 133	€ 143	€ 150	€ 153	€ 160	€ 164	€ 174
KSB belasting	€ -10	€ -8	€ -7	€ -5	€ -4	€ -3	€ -3	€ -3	€ -3	€ -3	€ -3
Vennootschapsbelasting	€ 1	€ 2	€ 2	€ 3	€ 3	€ 4	€ 4	€ 4	€ 4	€ 4	€ 4
Afdrachten Staat	€ 100	€ 118	€ 120	€ 129	€ 137	€ 147	€ 153	€ 156	€ 163	€ 168	€ 177
Resultaat NLO	€ -3	€ -3	€ -3	€ -3	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4
Afdrachten goede doelen	€ -49	€ -51	€ -51	€ -52	€ -54	€ -55	€ -57	€ -59	€ -61	€ -65	€ -65
Verplichte afdrachten	€ -27	€ -28	€ -27	€ -28	€ -29	€ -30	€ -31	€ -32	€ -33	€ -36	€ -35
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ -22	€ -24	€ -24	€ -24	€ -25	€ -26	€ -26	€ -27	€ -28	€ -29	€ -30
Kosten	€ -56	€ -54	€ -53	€ -51	€ -51	€ -51	€ -51	€ -53	€ -54	€ -58	€ -58

Tabel F. 5 Variant 2: Openstelling STL, 20% afdrachten, 50% migratie

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ 43	€ 97	€ 108	€ 143	€ 171	€ 201	€ 217	€ 216	€ 232	€ 231	€ 254
De Nederlandse Loterij	€ -185	€ -203	€ -202	€ -209	€ -217	€ -226	€ -233	€ -239	€ -248	€ -259	€ -268
Nationale goede doelenloterijen	€ 228	€ 229	€ 225	€ 224	€ 227	€ 230	€ 235	€ 242	€ 249	€ 256	€ 268
Toetreders goede doelenloterijen	€ -	€ 11	€ 13	€ 20	€ 25	€ 31	€ 33	€ 33	€ 36	€ 40	€ 40
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ 60	€ 72	€ 108	€ 137	€ 166	€ 182	€ 180	€ 195	€ 195	€ 214
Prijzengeld exclusief KSB	€ 118	€ 159	€ 166	€ 193	€ 215	€ 239	€ 253	€ 255	€ 270	€ 277	€ 294
Inkomsten Staat	€ 226	€ 258	€ 261	€ 278	€ 295	€ 313	€ 326	€ 333	€ 348	€ 360	€ 376
KSB belasting	€ -2	€ 1	€ 2	€ 4	€ 5	€ 7	€ 7	€ 7	€ 8	€ 8	€ 9
Vennootschapsbelasting	€ 9	€ 10	€ 10	€ 11	€ 12	€ 13	€ 14	€ 14	€ 14	€ 15	€ 16
Afdrachten Staat	€ 222	€ 250	€ 252	€ 267	€ 282	€ 298	€ 309	€ 316	€ 330	€ 342	€ 357
Resultaat NLO	€ -3	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -5
Afdrachten goede doelen	€ -200	€ -217	€ -217	€ -225	€ -234	€ -245	€ -253	€ -259	€ -269	€ -283	€ -291
Verplichte afdrachten	€ -177	€ -192	€ -192	€ -200	€ -208	€ -218	€ -225	€ -231	€ -240	€ -252	€ -259
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ -23	€ -25	€ -25	€ -25	€ -26	€ -27	€ -28	€ -28	€ -29	€ -31	€ -32
Kosten	€ -101	€ -104	€ -103	€ -103	€ -105	€ -108	€ -110	€ -114	€ -117	€ -124	€ -126

Tabel F. 6 Variant 2: Openstelling STL, 20% afdrachten, 100% migratie

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ 217	€ 274	€ 285	€ 327	€ 363	€ 401	€ 424	€ 428	€ 453	€ 462	€ 493
De Nederlandse Loterij	€ -248	€ -269	€ -268	€ -276	€ -286	€ -297	€ -306	€ -315	€ -326	€ -340	€ -352
Nationale goede doelenloterijen	€ 465	€ 470	€ 464	€ 465	€ 472	€ 480	€ 491	€ 507	€ 523	€ 538	€ 563
Toetreders goede doelenloterijen	€ -	€ 15	€ 19	€ 33	€ 44	€ 55	€ 61	€ 60	€ 65	€ 74	€ 72
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ 57	€ 69	€ 105	€ 133	€ 163	€ 178	€ 176	€ 191	€ 191	€ 210
Prijzengeld exclusief KSB	€ 353	€ 409	€ 416	€ 453	€ 487	€ 523	€ 547	€ 557	€ 584	€ 606	€ 633
Inkomsten Staat	€ 392	€ 435	€ 438	€ 463	€ 489	€ 516	€ 536	€ 548	€ 572	€ 594	€ 618
KSB belasting	€ 9	€ 12	€ 12	€ 15	€ 17	€ 19	€ 20	€ 20	€ 21	€ 22	€ 23
Vennootschapsbelasting	€ 18	€ 20	€ 21	€ 22	€ 23	€ 24	€ 25	€ 26	€ 27	€ 28	€ 29
Afdrachten Staat	€ 369	€ 407	€ 409	€ 431	€ 453	€ 477	€ 495	€ 506	€ 528	€ 549	€ 571
Resultaat NLO	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -5	€ -5	€ -5
Afdrachten goede doelen	€ -375	€ -408	€ -409	€ -425	€ -444	€ -464	€ -480	€ -492	€ -512	€ -537	€ -553
Verplichte afdrachten	€ -349	€ -380	€ -381	€ -397	€ -415	€ -434	€ -450	€ -461	€ -479	€ -503	€ -518
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ -26	€ -28	€ -28	€ -28	€ -29	€ -30	€ -31	€ -32	€ -33	€ -34	€ -35
Kosten	€ -154	€ -163	€ -162	€ -165	€ -170	€ -175	€ -180	€ -186	€ -192	€ -202	€ -207

Tabel F. 7 Variant 3: Openstelling STL, 25% afdrachten, 10% migratie

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ -136	€ -89	€ -78	€ -48	€ -27	€ -5	€ 4	€ -2	€ 6	€ -5	€ 10
De Nederlandse Loterij	€ -209	€ -226	€ -225	€ -231	€ -239	€ -248	€ -256	€ -263	€ -272	€ -284	€ -294
Nationale goede doelenloterijen	€ 72	€ 70	€ 69	€ 67	€ 67	€ 67	€ 68	€ 70	€ 72	€ 72	€ 77
Toetreders goede doelenloterijen	€ 1	€ 4	€ 5	€ 6	€ 7	€ 8	€ 8	€ 8	€ 9	€ 10	€ 10
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ 62	€ 74	€ 110	€ 139	€ 168	€ 184	€ 182	€ 197	€ 197	€ 217
Prijzengeld exclusief KSB	€ -116	€ -92	€ -86	€ -69	€ -58	€ -46	€ -42	€ -47	€ -44	€ -50	€ -45
Inkomsten Staat	€ 93	€ 118	€ 121	€ 134	€ 146	€ 158	€ 166	€ 168	€ 177	€ 181	€ 192
KSB belasting	€ -14	€ -12	€ -11	€ -10	€ -9	€ -8	€ -8	€ -8	€ -8	€ -9	€ -8
Vennootschapsbelasting	€ 0	€ 1	€ 1	€ 1	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2
Afdrachten Staat	€ 111	€ 133	€ 135	€ 147	€ 157	€ 168	€ 176	€ 179	€ 188	€ 193	€ 203
Resultaat NLO	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -5	€ -5	€ -5	€ -5
Afdrachten goede doelen	€ -54	€ -58	€ -58	€ -60	€ -62	€ -64	€ -66	€ -68	€ -71	€ -75	€ -76
Verplichte afdrachten	€ -27	€ -28	€ -29	€ -30	€ -31	€ -33	€ -34	€ -35	€ -36	€ -39	€ -39
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ -28	€ -29	€ -29	€ -30	€ -31	€ -31	€ -32	€ -33	€ -34	€ -36	€ -37
Kosten	€ -59	€ -58	€ -56	€ -55	€ -54	€ -54	€ -54	€ -57	€ -58	€ -62	€ -62

Tabel F. 8 Variant 3: Openstelling STL, 25% afdrachten, 50% migratie

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ -16	€ 38	€ 49	€ 84	€ 111	€ 139	€ 153	€ 151	€ 165	€ 161	€ 182
De Nederlandse Loterij	€ -233	€ -252	€ -251	€ -258	€ -267	€ -277	€ -285	€ -293	€ -304	€ -317	€ -328
Nationale goede doelenloterijen	€ 217	€ 219	€ 216	€ 215	€ 217	€ 220	€ 225	€ 233	€ 240	€ 245	€ 258
Toetreders goede doelenloterijen	€ -	€ 10	€ 12	€ 19	€ 23	€ 29	€ 31	€ 31	€ 33	€ 37	€ 37
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ 61	€ 73	€ 109	€ 137	€ 167	€ 182	€ 180	€ 196	€ 195	€ 215
Prijzengeld exclusief KSB	€ 56	€ 93	€ 100	€ 125	€ 145	€ 165	€ 177	€ 177	€ 190	€ 194	€ 207
Inkomsten Staat	€ 255	€ 293	€ 296	€ 317	€ 337	€ 358	€ 373	€ 380	€ 397	€ 412	€ 430
KSB belasting	€ -8	€ -6	€ -5	€ -3	€ -2	€ -1	€ -0	€ -1	€ -0	€ -1	€ -0
Vennootschapsbelasting	€ 5	€ 6	€ 6	€ 7	€ 7	€ 8	€ 8	€ 8	€ 9	€ 9	€ 10
Afdrachten Staat	€ 262	€ 297	€ 299	€ 317	€ 336	€ 355	€ 369	€ 377	€ 394	€ 408	€ 426
Resultaat NLO	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -5	€ -5	€ -5	€ -5	€ -5
Afdrachten goede doelen	€ -221	€ -240	€ -240	€ -249	€ -260	€ -272	€ -281	€ -288	€ -300	€ -315	€ -324
Verplichte afdrachten	€ -192	€ -209	€ -210	€ -219	€ -229	€ -240	€ -248	€ -254	€ -264	€ -278	€ -286
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ -28	€ -30	€ -30	€ -31	€ -32	€ -33	€ -33	€ -34	€ -36	€ -37	€ -38
Kosten	€ -106	€ -110	€ -108	€ -109	€ -111	€ -113	€ -116	€ -120	€ -123	€ -130	€ -133

Tabel F. 9 Variant 3: Openstelling STL, 25% afdrachten, 100% migratie

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ 141	€ 196	€ 208	€ 249	€ 283	€ 319	€ 340	€ 342	€ 363	€ 369	€ 396
De Nederlandse Loterij	€ -291	€ -313	€ -311	€ -319	€ -330	€ -342	€ -352	€ -362	€ -375	€ -391	€ -405
Nationale goede doelenloterijen	€ 431	€ 437	€ 432	€ 432	€ 439	€ 447	€ 458	€ 472	€ 487	€ 501	€ 524
Toetreders goede doelenloterijen	€ -	€ 14	€ 18	€ 31	€ 40	€ 50	€ 55	€ 55	€ 60	€ 67	€ 66
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ 58	€ 70	€ 106	€ 134	€ 164	€ 179	€ 177	€ 192	€ 192	€ 211
Prijzengeld exclusief KSB	€ 266	€ 316	€ 324	€ 358	€ 388	€ 420	€ 441	€ 448	€ 471	€ 488	€ 511
Inkomsten Staat	€ 450	€ 502	€ 506	€ 535	€ 565	€ 597	€ 620	€ 634	€ 661	€ 688	€ 716
KSB belasting	€ -1	€ 2	€ 3	€ 5	€ 6	€ 8	€ 9	€ 9	€ 10	€ 9	€ 11
Vennootschapsbelasting	€ 11	€ 13	€ 13	€ 14	€ 15	€ 15	€ 16	€ 16	€ 17	€ 18	€ 18
Afdrachten Staat	€ 444	€ 492	€ 495	€ 521	€ 549	€ 579	€ 600	€ 614	€ 640	€ 666	€ 692
Resultaat NLO	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -5	€ -5	€ -5	€ -5	€ -5	€ -5	€ -6
Afdrachten goede doelen	€ -414	€ -451	€ -452	€ -471	€ -493	€ -515	€ -533	€ -546	€ -568	€ -595	€ -614
Verplichte afdrachten	€ -384	€ -419	€ -420	€ -438	€ -459	€ -480	€ -497	€ -509	€ -530	€ -555	€ -573
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ -31	€ -33	€ -32	€ -33	€ -34	€ -35	€ -36	€ -37	€ -38	€ -40	€ -41
Kosten	€ -162	€ -172	€ -170	€ -174	€ -179	€ -184	€ -189	€ -195	€ -201	€ -212	€ -217

Bijlage G Openstelling STL & Lotto

Tabel G. 1 Openstelling STL en Lotto, 10% migratie, 15% afdrachten voor de staatsloterijvergunning, 15% minder trekkingen lotto

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ -30	€ 55	€ 73	€ 127	€ 169	€ 213	€ 235	€ 231	€ 253	€ 261	€ 278
De Nederlandse Loterij	€ -186	€ -210	€ -211	€ -221	€ -232	€ -244	€ -252	€ -258	€ -269	€ -282	€ -291
Nationale goede doelenloterijen	€ 156	€ 147	€ 143	€ 137	€ 134	€ 132	€ 133	€ 138	€ 141	€ 142	€ 151
Toetreders goede doelenloterijen	€ -	€ 6	€ 8	€ 12	€ 15	€ 19	€ 20	€ 20	€ 22	€ 24	€ 24
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ 51	€ 61	€ 92	€ 116	€ 141	€ 153	€ 152	€ 165	€ 184	€ 181
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ 60	€ 72	€ 108	€ 136	€ 165	€ 181	€ 179	€ 194	€ 194	€ 213
 Prijzengeld exclusief KSB	 € 19	 € 70	 € 80	 € 113	 € 139	 € 166	 € 181	 € 179	 € 194	 € 202	 € 213
 Inkomsten Staat	 € 71	 € 89	 € 92	 € 103	 € 112	 € 122	 € 128	 € 130	 € 137	 € 140	 € 148
KSB belasting	€ 8	€ 14	€ 15	€ 19	€ 22	€ 25	€ 27	€ 27	€ 29	€ 30	€ 32
Vennootschapsbelasting	€ 2	€ 5	€ 5	€ 7	€ 8	€ 10	€ 10	€ 10	€ 11	€ 12	€ 12
Afdrachten Staat	€ 63	€ 73	€ 74	€ 80	€ 85	€ 91	€ 94	€ 96	€ 101	€ 103	€ 109
Resultaat NLO	€ -3	€ -3	€ -3	€ -3	€ -3	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4
 Afdrachten goede doelen	 € -169	 € -176	 € -175	 € -178	 € -183	 € -188	 € -194	 € -199	 € -206	 € -216	 € -222
Verplichte afdrachten	€ -148	€ -154	€ -153	€ -155	€ -159	€ -164	€ -168	€ -173	€ -179	€ -188	€ -193
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ -20	€ -22	€ -22	€ -23	€ -24	€ -24	€ -25	€ -26	€ -27	€ -28	€ -29
 Kosten	 € 48	 € 70	 € 74	 € 88	 € 100	 € 112	 € 119	 € 119	 € 127	 € 134	 € 138

Tabel G. 2 Openstelling STL en Lotto, 50% migratie, 15% afdrachten voor de staatsloterijvergunning, 15% minder trekkingen lotto

Markt voor loterijen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale omzet loterijen w.v.	€ 6	€ 92	€ 110	€ 166	€ 209	€ 255	€ 278	€ 275	€ 299	€ 309	€ 328
De Nederlandse Loterij	€ -191	€ -215	€ -216	€ -226	€ -238	€ -250	€ -259	€ -265	€ -276	€ -289	€ -298
Nationale goede doelenloterijen	€ 196	€ 188	€ 183	€ 176	€ 175	€ 173	€ 175	€ 182	€ 185	€ 188	€ 199
Toetreders goede doelenloterijen	€ -	€ 9	€ 11	€ 17	€ 21	€ 26	€ 29	€ 28	€ 31	€ 34	€ 34
Toetreders Lottovergunning	€ -	€ 51	€ 61	€ 91	€ 115	€ 140	€ 153	€ 151	€ 165	€ 184	€ 181
Toetreders Staatsloterijvergunning	€ -	€ 60	€ 71	€ 108	€ 136	€ 165	€ 180	€ 178	€ 194	€ 193	€ 213
Prijzengeld exclusief KSB	€ 123	€ 182	€ 192	€ 230	€ 261	€ 293	€ 311	€ 314	€ 333	€ 347	€ 363
Inkomsten Staat	€ 126	€ 150	€ 152	€ 165	€ 177	€ 190	€ 198	€ 202	€ 212	€ 219	€ 229
KSB belasting	€ 5	€ 11	€ 12	€ 15	€ 18	€ 21	€ 23	€ 23	€ 24	€ 25	€ 27
Vennootschapsbelasting	€ 14	€ 18	€ 18	€ 20	€ 22	€ 24	€ 25	€ 26	€ 27	€ 29	€ 29
Afdrachten Staat	€ 110	€ 124	€ 125	€ 133	€ 140	€ 148	€ 154	€ 157	€ 164	€ 169	€ 177
Resultaat NLO	€ -3	€ -3	€ -3	€ -3	€ -3	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4
Afdrachten goede doelen	€ -236	€ -249	€ -248	€ -254	€ -262	€ -271	€ -279	€ -287	€ -298	€ -311	€ -321
Verplichte afdrachten	€ -216	€ -227	€ -226	€ -231	€ -239	€ -247	€ -254	€ -261	€ -270	€ -283	€ -292
Vastgelegde afdrachten Lotto	€ -21	€ -22	€ -22	€ -23	€ -24	€ -25	€ -26	€ -26	€ -27	€ -28	€ -29
Kosten	€ -8	€ 9	€ 13	€ 24	€ 33	€ 42	€ 47	€ 46	€ 50	€ 54	€ 55

seo economisch onderzoek

Roetersstraat 29 . 1018 WB Amsterdam . T (+31) 20 525 16 30 . F (+31) 20 525 16 86 . www.seo.nl